
వెంకటరమణ షష్టిపూర్తి సందర్భంగా ప్రచురణ

ఆనందం మనిషైనవాడు

(సూరంపూడి వెంకటరమణ జీవిత చిత్రణ)

సంపాదకుడు:

సూరంపూడి పవన్ సంతోష్

ఆనందం మనిషైనవాడు

(సూరంపూడి వెంకటరమణ జీవిత చిత్రణ)

సంపాదకుడు : **శ్రీ సూరంపూడి పవన్ సంతోష్**

ముద్రణ : సెప్టెంబరు 2014 (శ్రీ వెంకటరమణ షష్టిపూర్తి సందర్భంగా)

కాపీలు : 500

వెల : రూ.76-00

టైటిల్ డిజైన్ & డి.టి.పి.

ఎన్.కె.ఆర్. గ్రాఫిక్, తాడేపల్లిగూడెం

ప్రింటింగ్ :

మానస ప్రింటర్స్, తాడేపల్లిగూడెం

చిత్రకారుడు :

శ్రీ తమ్మా సత్యనారాయణ, తిరుపతిపురం

ప్రచురణ :

శ్రీ లాస్యప్రియ పబ్లికేషన్స్

1-12-7/3, రామాలయం వీధి

గొల్లగూడెం సెంటర్

తాడేపల్లిగూడెం - 534 101

కాపీరైటు : ప్రచురణ కర్త

ప్రతులకు :

సూరంపూడి పవన్ సంతోష్

1-12-7/3, రామాలయం వీధి

గొల్లగూడెం సెంటర్

తాడేపల్లిగూడెం - 534 101

సెల్ నెం. : 9640656411, 9490229922

e-mail : srilasyapriya.publications@gmail.com

అంకితం

శ్రీ సూరంపూడి వెంకటరమణగారి

తల్లిదండ్రులు

శ్రీ సూరంపూడి పట్టాభిరామయ్య, శ్రీమతి సావిత్రిగార్ల

దివ్యస్మృతికి...

సంపాదకుని మాట

జీవితచరిత్రలు, ఆత్మకథలు సామాజిక చరిత్రను నిర్మించడంలో, ఒక ప్రాంతపు సంస్కృతిని అర్థం చేసుకోవడంలో చాలా బాగా ఉపకరిస్తాయి. భవిష్యత్ తరాలవారు ఒక ప్రాంతం, కాలం ఆత్మను అవగాహన చేసుకోవాలంటే విశిష్టమైన వ్యక్తిత్వం, విస్తృతమైన కార్యరంగం ఉన్న వ్యక్తుల జీవితగాథలు అవసరం. ఉత్తమ ఉపాధ్యాయుడుగా, మంచి నాటక కళాకారుడిగా, విశిష్టమైన రచయితగా, అన్నింటికీ మించి నిజాయితీ, నిబద్ధత, సమర్థతలాంటి విలువలు కలిగిన వ్యక్తిగా మా నాన్నగారు - సూరంపూడి వెంకటరమణగారి జీవితం అలాంటి అధ్యయనానికి, అవగాహనకి పనికివస్తుందని నా నమ్మకం. నా నమ్మకానికి ఫలితమే ఈ పుస్తకం.

ఆయన షష్టిపూర్తికి ఓ పుస్తకాన్ని ప్రచురించాలని అనుకున్నప్పుడు సాధారణంగా షష్టిపూర్తులకు వేసే సావనీర్ వంటిది ప్రచురిద్దామని సన్నిహితులు, బంధువులు సలహా ఇచ్చారు. అయితే ఆసక్తికరమైన సంఘటనలు, కాలగతిని పట్టి ఇచ్చే విశేషాలు, ఎందరికో స్ఫూర్తిదాయకం కాగల లక్షణాలు కలగలిసిన ఆయన జీవితాన్ని వ్యక్తీకరించడానికి అటువంటి సాధారణమైన ప్రయత్నాలు చాలదనిపించింది.

కరణీకం కులవృత్తిగా కలిగిన ఓ దిగువ మధ్యతరగతి కుటుంబంలో ఆయన జీవితం ప్రారంభమైంది. చిన్నతనంలోనే తండ్రి మరణం, ఆస్తులు హరించుకుపోవడం, అన్నలు చేస్తున్న కరణీకం రెవెన్యూ సంస్కరణల పేరిట తొలగించడం, ఉమ్మడి కుటుంబ బాధ్యతలువంటివి ఆయన తొలినాళ్ల జీవితంలోనే ఎదురుకావడంతో కష్టాన్ని ఇష్టపడే మనిషి అయ్యారు. సినిమాథియేటర్లో ఈవినింగ్, సెకండ్ షోలకు టిక్కెట్లు కౌంటర్లో పనిచేయడం, రోజుకు ఒక ఇడ్లీకోసం ట్యూషన్ చెప్పడం, ఆగ్రోస్ సంస్థలో ఎరువులు అమ్మడం మొదలుకొని ఎన్నో పనులు చదువుతూనే చేసారు. నిజాయితీగా సంపాదించు కొనేందుకు పనికివచ్చే ఏ వృత్తినైనా గౌరవించడం ఆయనకు అవి నేర్పాయి. అదే సమయంలో మా గ్రామం కంచుమర్రులో నాటకాలు వేసేందుకు కొందరు

మిత్రులతో “జైహింద్ నాటక కళాసమితి” ఏర్పాటు చేశారు. నిత్యం ఇంటిలో ఉపయోగపడేందుకు దొరికే ఏ వస్తువునైనా బాధ్యతగా తీసుకొచ్చేవారు. అన్నదమ్ములు, అక్కచెల్లెళ్ల భవిష్యత్తు బాగుండాలని తపించేవారు. ఇన్ని చేస్తున్నా ఆయన విశ్వవిద్యాలయం స్థాయిలో తెలుగులో మొదటి స్థానంలో ఉత్తీర్ణులయినారు. 100% అటెండెన్స్ కిగాను ఇచ్చిన సర్టిఫికేట్లు మా ఇంటిలో ఇంకా ఉన్నాయి. ఇవి ఆయన చిన్నతనం గురించి ఎవరెవరో చెప్పగా నాకు తెలిసిన విశేషాలు. ఈ లక్షణాలనే భావి జీవితం అంతా నికృచ్చిగా అమలు చేశారు.

ఉపాధ్యాయునిగా, కళాకారునిగా, గ్రంథాలయోద్యమంలో, వివిధ సంస్థలలో బాధ్యతాయుతమైన వ్యక్తిగా ఎన్నెన్నో పాత్రలు పోషించారు. ఇన్నిటిమధ్య తనదైన వ్యక్తిత్వం, ప్రత్యేకత నిలుపుకొన్నారు. అటువంటి వ్యక్తి జీవితంలోని అసక్తికరమైన ఘట్టాలు, ప్రత్యేకతలు ఆయననుంచి స్ఫూర్తి పొందినవారు, ఆయనతో పనిచేసినవారు వ్రాస్తే అదొక విశిష్టమైన జీవితచరిత్ర అవుతుందనే భావనతో ఈ పుస్తకాన్ని తయారుచేసాను.

బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలియైన ఆయన జీవితంలో ఎన్నో కోణాలు ఉన్నాయి. వాటి నుంచి గొప్ప ఉపాధ్యాయునిగా, మంచి నాటక కళాకారునిగా, కళా, సాహిత్య సంస్థలలో ముఖ్యునిగా, గొప్ప వ్యక్తిత్వమున్న మనిషిగా, అవధానాల్లో అప్రస్తుత ప్రసంగానికి పేరుపొందిన పృచ్ఛకునిగా ఆయనలోని పాత్రలను అవిష్కరించేలా ఉండాలని నిర్ణయించుకున్నాము. ఈ అంశాలపై ఒక్కో వ్యక్తితో ఒక్కో వ్యాసం రాయించాము. ఆ వ్యక్తులను ఎంపికచేయడంలోనూ ఒక పద్ధతి పాటించాను. ఆయనకు ఎందరో ప్రఖ్యాత వ్యక్తులతో పరిచయం ఉన్నా, మరెందరో అత్యీయములు ఉన్నా సంబంధిత వివరాలు ఆ వ్యక్తికి ఎంతవరకూ తెలిసిఉండొచ్చు అన్న ప్రశ్న వేసుకుని ఆ క్రమంలోనే ఎంచుకున్నాను. ఆయా రంగాల్లో ఆయనతో కలిసి పనిచేయడం, ఆయనను గమనించగల సాన్నిహిత్యం కలిగివుండడం, కొందరి విషయంలో ఆయనను స్ఫూర్తిగా తీసుకుని జీవితాన్ని దిద్దుకోవడం వంటివే ప్రమాణాలుగా తీసుకున్నాను. వారితో వ్యాసాలు రాయించుకోవడంలోనూ ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేశాను. స్వతహాగా రచయితలైన కొందరు నేరుగా వ్యాసాలు అందిస్తే, మరికొందరు

సంఘటనలు, అభిప్రాయాలు రాసి ఇచ్చి వ్యాసంగా ఎడిట్ చేస్తే చూసి అంగీకరించారు. ఒకరిద్దరి విషయంలో వారితో సమయాన్ని గడిపి వారి మాటలు ఏరుకుని వారి భావాలు పేజీలపై పెట్టినవీ ఉన్నాయి. రెడ్డప్పు ధవేజీగారు, నామాల మూర్తిగారు ఏకంగా ప్రసంగంగా ఫోనులో ఏకపాఠంగా, ఆశువుగా చెప్పేయ్యడం విశేషం. వీరందరితోనూ మాట్లాడి, వారితో తెలిసినవీ, తెలియనివీ ఎన్నో కలబోసుకోవడంలో మా నాన్నగారి గురించి తెలియనివి ఎన్నో తెలుసుకున్నాను. ఆయన మేనల్లుడు శ్రీనివాసన్ చెప్పిన విశేషాలైతే ఆయనను సరికొత్తగా అర్థం చేసుకునేలా చేశాయి. ప్రిజంలో చూస్తే తెల్లని సూర్యకాంతి ఏడు రంగులుగా కనిపించినట్టు వీరందరి మాటల్లో ఆయన వ్యక్తిత్వం వేయి రూపాలుగా కనిపించింది.

ఎన్నో విధాలుగా ఈ సంపుటిని జాగ్రత్తగానే తయారుచేసినా కొన్ని కోణాలు మరచిపోయి ఉండొచ్చు. ఆయనకు మాత్రమే తెలిసినవీ ఉంటాయి. మొదట పేర్కొన్న ప్రణాళిక పరిపూర్ణం కావాలన్నా, ఆయన అనుభవాలు, ఆయన కాలం, ఆయన తత్త్వం పూర్తిగా అందాలన్నా తప్పనిసరిగా ఆయన తన అనుభవాలు తాను రాసుకోవాలి. జ్ఞాపక శక్తలాలుగానో, అనుభవాల మాలగానో కాగితంపై పెట్టాలి. నేను ప్రారంభించిన ఈ ప్రణాళిక ఆయన తన ఆత్మకథాత్మక వ్యాసాలు రాసి పరిపూర్ణం చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

... సూరంపూడి సవన్ సంతోష్
సంపాదకుడు

PYDIKONDALA MANIKYALA RAO
Minister for Endowments
Government of Andhra Pradesh

J. Block, 8th Floor,
A.P. Secretariat,
Hyderabad- 500 022.

Phone No. 040- 23450362

Date:

అభినందనలు

శ్రీ సూరంపూడి వెంకటరమణ ఉపాధ్యాయునిగా, కవిగా, కళాకారునిగా, దర్శకునిగా, గాయకునిగా అన్నిటిని మించి మంచిని ప్రోత్సహించే సామాజిక స్పృహ కలిగిన వ్యక్తిగా పలు అంశాలలో అయిన చేసిన కృషి అభినందనీయం. పష్టిపూర్తి సందర్భంగా వారికి, వారి కుటుంబానికి భగవంతుడు ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాలు కలిగించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇంతవరకు ఉన్న సేవా గుణం, దాక్షిణ్యం నిండు సూరేశ్వర్యు కొనసాగాలని అభిలషిస్తున్నాను.

భవదీయ

P. M. Rao
21/08/14

Pydikondala Manikyala Rao
Minister for Endowments
Government of Andhra Pradesh
HYDERABAD

MULLAPUDI BAPIRAJU, M.B.A.
CHAIRPERSON
Zilla Praja Parishad
WEST GODAVARI DISTRICT, ELURU
ANDHRA PRADESH

Off : 08812 - 232351
Res : 08812 - 230529
Cell : 9440775588
Fax : 08812 - 253815
email : mullapudibapiraju.czp@gmail.com

తేదీ : 6-9-2014

నల్లజర్ల

అభినందనలు

తాడేపల్లిగూడెం మండలం లింగారాయుడుగూడెం ప్రాథమిక పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయునిగా ఉద్యోగ విరమణచేసి, పష్టిపూర్తి మహోత్సవం నిర్వహిస్తున్న శ్రీ సూరంపూడి వెంకటరమణగారికి శుభాకాంక్షలు. ఉపాధ్యాయునిగా, ప్రధానోపాధ్యాయునిగా వివిధ పాఠశాలల్లో పనిచేసి పాఠవాలల,, విద్యార్థుల అభివృద్ధికి వారుచేసిన సేవలు ఎప్పటికీ గుర్తుంటాయి. కవిగా, కళాకారునిగా, దర్శకునిగా, వ్యాఖ్యాతగా శ్రీ రమణ సమాజానికి చేస్తున్న సేవలు ప్రశంసనీయం. వారి భావిజీవితం ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాలతో తులతూగాలని ఆశిస్తున్నాను.

భవదీయ

B. N. N.

చైర్మన్

ప||గో||జిల్లా ప్రజాపరిషత్

Bolisetti Srinivas

CHAIRMAN

Tadepalligudem Municipal Council

TADEPALLIGUDEM - 534 101

West Godavari District.

Cell : 98854 35555
Off : 08818 222787
Fax : 08818 229159
E-mail : bolisetti.srnvs@gmail.com

Date :

శుభాకాంక్షలు

రాష్ట్ర ఉత్తమ ఉపాధ్యాయ అవార్డు గ్రహీత, నటుడు, రచయిత, దర్శకుడు శ్రీ సూరంపూడి వెంకటరమణ 60 ఏళ్ళ పుట్టిన రోజు పండుగ సందర్భంగా పవైపూర్తిమహోత్సవం నిర్వహిస్తున్న సందర్భంగా నా హృదయపూర్వక శుభాకాంక్షలు.

ఆయన నాటకాలు, ఏకపాత్రలు, హాస్యాత్మక వంటి కళా ప్రక్రియల్లో ప్రజల్ని అలరిస్తుంటారు, ఎన్నోసార్లు వారి ప్రదర్శనలు తిలకించి ఆనందపడ్డాను. వ్యక్తి గతంగా చాలా సంవత్సరాలుగా నాకు మంచి స్నేహితులు, చట్ట అభివృద్ధి విషయంలో ఆయన నిరంతరం తన అభిప్రాయాలను చెబుతుంటారు. ఆయనకు ఈ సందర్భముగా శుభాకాంక్షలు తెలియచేస్తూ మీరు సూరేష్ ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాలతో కులక్షుగాలని భగవంతుని ప్రార్థిస్తున్నాను.

భవతీయ

(బొలిశెట్టి శ్రీనివాస్)

మంగళాశాసనాలు

... త్రిభాషా మహా శతావధాని,

ప్రణవ పీఠాధిపతి

బ్రహ్మశ్రీ వద్దిపర్తి పద్మాకర్

ప్రణవ పీఠం, రామానగర్, ఏలూరు

పవిత్ర మనస్సుడు శ్రీ సూరంపూడి వేంకటరమణగారితో నాకు 1989 నుంచి పరిచయం ఉంది. మా అవధానాలలో పుచ్చకులుగా పాల్గొనడమేకాక, అవధానాలను అపూర్వ రీతిలో ప్రాచుర్యం పొందేలా వ్యాసాలు రచించి, అవధానానికి సత్తిర్తిని ప్రసాదించిన రమణీయ హృదయం శ్రీ రమణగారిది. ఈయన ఉపాధ్యాయుడు, నిరంతరాభ్యాస శీలి, సహృదయుడు. తన సొంత డబ్బుతో అవధానాలను చాలామందిని ఎన్ని విధాలుగా సత్కరించినాడో నేనెఱుగుదును. కేవలం పుచ్చకునిగా పేరు పత్రికలలో రావడం తప్ప, ఎన్ని చేసినా తన పేరుని పత్రికలలో ప్రకటించుకోని అమాయక చక్రవర్తి. కవితాభిమానంతో, ఎన్ని వసులున్నా మానుకొని, కవి వండితుల కార్యక్రమాలన్నింటికీ వచ్చి, యధాశక్తి సత్కరించి వెళ్ళే మా రమణకు షష్టిపూర్తి అంటే ఆశ్చర్యం, ఆనందం. “కాలోహి దురితక్రమః” అన్నారు కదా! భవిష్యత్తులో శ్రీ రమణగారి “సహస్రచంద్ర దర్శనాని”కి నాకు పిలుపు వస్తుందనీ, అప్పుడుకూడా మా ముగ్గురమ్మలు కొలువై ఉన్న ప్రణవపీఠం నుండి మంగళాశాసనం అందించగలననీ నా నమ్మకం. శ్రీ రమణగార్ని సకల శుభాలూ కలగాలని మంగళాశాసనాలు చేస్తున్నాను.

శా|| సూరంపూడి కులాబ్జ భాస్కరుడు, సుశ్లోకుండు, విద్యారసా కారుండున్, రమణాఖ్యు డార్యజన విఖ్యాతుండు, సన్నిత్రు డం హేూరాశి ప్రగతి ప్రచండుడును, సంధ్యోపాసనా ప్రీత చే తో రమ్మండగు వేంకట ప్రదితుడందున్ సంపదాన్నత్యముల్

వద్దిపర్తి పద్మాకర్
9/7/2014

విషయసూచిక

పరిపూర్ణ జీవితం - బహుముఖ ప్రతిభ	- బుద్ధాల వెంకట రామారావు	1
గురుబ్రహ్మ	- పెదిరెడ్డి తిరుపతిరావు	7
మా ఇంటి మెగాస్థారు - మా మంచి మాస్థారు	- కలిగొట్ల వెంకట శ్రీనివాసన్	23
హాస్యచతురుడు వెంకటరమణ	- అడ్డగర్ల వెంకటేశ్వరరావు	31
చురుకైన మొద్దబ్బాయి	- నామాల మూర్తి	35
అత్తిలికి అయ్యంకి మా వెంకటరమణ	- ముదునూరి వేణుగోపాలరాజు	38
ఒక ఆనందం, ఒక గర్వం	- వల్లీశ్వర్	42
సేవా రమణీయం	- వైబోయిన బాబులు	49
అవధాన విందులో అప్రస్థత వడ్డన	- చక్రావధానుల రెడ్డప్ప ధవేజీ	55

వ్యాసాల మధ్యలో “సం”గతులు, రవణావతారాలు, లేఖాక్షతలు గుదిగుచ్చి అల్లిన మాల ఇది.

పరిపూర్ణ జీవితం - బహుముఖ ప్రతిభ

... బుద్ధాల వెంకట రామారావు,

కళాపోషకులు,

బి.వి.ఆర్. కళాకేంద్రం వ్యవస్థాపకులు

సాంప్రదాయ కుటుంబంలో రమణ మాస్థారు జయనామ సంవత్సరము బహుళ అష్టమి నాడు కీ॥శే॥ సావిత్రమ్మ, పట్టాభిరామయ్య పుణ్య దంపతులుకు అత్తిలి మండలం కంచుమర్రు గ్రామంలో జన్మించారు. కంచుమర్రులో ప్రాథమిక విద్య, మంచిలి, కోరుకొల్లు పాఠశాలల్లో మాధ్యమిక విద్య, అత్తిలి డిగ్రీ కళాశాలలో ఇంటర్, డిగ్రీ విద్యనభ్యసించారు. మచిలీపట్నంలో బి.ఇడి.ని పూర్తిచేశారు. తదనంతరం 1977లో పాత్రికేయ వృత్తిలో ప్రవేశించి 1980-81 మధ్యకాలంలో ఈనాడు సబ్ ఎడిటర్ గా ఈనాడు దినపత్రికలో విజయవాడలో పనిచేశారు. 1983వ సం॥లో ఆగష్టులో బల్లిపాడులో ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో ప్రవేశించేవరకు పాత్రికేయ వృత్తిని పూర్తిస్థాయిలో కొనసాగించారు.

విద్యార్థి దశలోనే కళారంగంపట్ల అనురక్తిని, ఆసక్తిని పెంచుకొని 10 ఏళ్ళ చిరు ప్రాయంలోనే అనేక సాంఘిక నాటికలకు దర్శకత్వం వహించడమేగాక, నటించారు. అంతేకాక అల్లూరి సీతారామరాజు వంటి చారిత్రక నాటకాలు, లక్ష్మమ్మ కథ, బాలనాగమ్మ వంటి జానపద, భక్తి కన్నప్ప, సింహాచల క్షేత్ర మహిమ వంటి పౌరాణిక నాటకాలలో నటించారు. “మొద్దబ్బాయి”గా సాంఘిక నాటికలో వందలకొద్దీ ప్రదర్శనలలో నటించి మెప్పించారు. ఆయన శిక్షణలో విద్యార్థులు, మూడు బృందాలుగా పరమానందయ్య శిష్యులు హాస్యనాటకాన్ని ప్రదర్శించారు. సందర్భావితంగా ఎన్నో వేదికలమీద అప్పటికప్పుడు హాస్య లఘునాటికలను రచించి, ప్రదర్శించి ప్రేక్షకులను కడుపుబ్బా నవ్వించారు. దూరదర్శన్, చలన చిత్ర రంగాలలో వారు ప్రాతినిధ్యం వహించి మన్య విప్లవం నాటికలో పిళ్ళైపాత్రను అద్భుతంగా పోషించారు. ‘అల్లుడుపోరు అమ్మాయిజోరు’ చిత్రంలో నటించి మెప్పించారు.

సామాజిక బాధ్యతగా నిరక్షరాస్యత నిర్మూలనకై పరితపించి అక్షరదీక్ష, అక్షరగోదావరి, అక్షర మహిళ కార్యక్రమాలకు తనవంతు సేవలందించారు. సామాన్య జనానికి అర్థమయ్యేరీతిలో వీధి నాటకాలను రూపొందించి, నటించి ప్రదర్శించారు. నిరంతర విద్యా కేంద్రాల వ్యాప్తికి ప్రచార బాధ్యతను భుజాన వేసుకొని ఎన్నో కళా ప్రదర్శనలకు దర్శకునిగా, వ్యాఖ్యాతగా వ్యవహరించారు.

సాహితీ సేవలో భాగంగా, ఎన్నో అవధాన కార్యక్రమాలలో “అప్రస్తుత ప్రసంగంచేసి ప్రేక్షకుల కరతాళధ్వనులందుకున్నారు. సాహితీ సమాఖ్య సభ్యునిగా, కార్యదర్శిగా, ప్రధాన కార్యదర్శిగా, ఉపాధ్యక్షునిగా, అధ్యక్షునిగా విశేష సేవలందించారు. సంక్షోభ సమయంలో సమాఖ్య కార్యక్రమాలకు ఆటంకం లేకుండా ముందుకు నడిపించారు. ఎందరో ప్రముఖ సాహితీవేత్తలను రప్పించి వారి అద్భుతమైన ప్రసంగాలద్వారా శ్రోతలను ఆనందింపజేయడంతో పాటు, వారికి ఘన సత్కారాలు చేశారు. భావితరాలకు భాషపట్ల, సంస్కృతిపట్ల, సాహిత్యంపట్ల అనురక్తిని కలిగించారు. ఆంధ్ర పద్యకవితా సదస్సు ఉపాధ్యక్షునిగా కంఠస్థ పద్యపోటీలు, వ్యాసరచన పోటీలు దిగ్విజయంగా నిర్వహించి విద్యార్థులకు దాతల సహకారంతో చక్కని బహుమతులందించారు. నన్నయభట్టారక పీఠం, ఇండియన్ కల్చరల్ అసోసియేషన్, ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంస్కృతిక సేవా సంస్థలలో వివిధ హోదాలలో తమ సేవలందించారు. వారి రేడియో కథానిక ‘కనువిప్పు’, మినీ కవితల వికాసం వ్యాసం రచించి వినిపించగా ఆకాశవాణి, విజయవాడ కేంద్రంలో ప్రసారమైంది. పత్రికా సంపాదకునిగా, మధుమంజరి సాహిత్య పత్రికకు ఏడాదిపాటు సేవలందించారు. రేడియోలో కవితలు ప్రసారమయ్యాయి. వీరి రచనలు పలు పత్రికల్లో ప్రచురితమయ్యాయి. వీరి రచన ‘ఎవడిగోలవాడిది’ హాస్యనాటిక పలు ప్రదర్శనలొచ్చాయి. బి.వి.ఆర్. కళాకేంద్రం నాటక కళాపరిషత్ నిర్వహణ కమిటీ సలహాదారుగా సేవలందిస్తున్నారు. తెలుగు భాషా ప్రాచీన హోదా కల్పించుటలో భాగంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్వహించిన సర్వేలో పాల్గొని 62 తాళపత్ర గ్రంథాలను వెలుగులోనికి తీసుకొచ్చారు. పెంటపాడు మండల సమన్వయకర్తగా తమ సేవలందించారు.

బల్లిపాడు ప్రాథమిక పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయవృత్తిలో ప్రవేశించినది మొదలు లింగారాయుడుగూడెం పాఠశాలలో ఉద్యోగ విరమణ వరకు విద్యార్థుల అభివృద్ధి ధ్యేయంగా అనేక కార్యక్రమాలను రూపొందించి, వారిని ఉత్తమ పౌరులుగా తీర్చిదిద్దారు. ప్రతిభావంతులైన పేద విద్యార్థులకోసం దాతల సహకారమర్పించి, వారికవసరమైన ఫీజులు, పుస్తకాలు, టి.వి.లు, కంప్యూటర్లు, దుస్తులు సమకూర్చారు. విద్యార్థుల శారీరక దారుఢ్యానికి, మానసిక ఉల్లాసానికి అవసరమైన ఆటవస్తువులు, వినోద సాధనాలు, వ్యాయామ పరికరాలు, స్కూలులో పచ్చదనం, పరిశుభ్రతలో భాగంగా మొక్కలు పెంపకం, సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలకు వేదికలను సమకూర్చారు.

ప్రయోగాత్మకంగా గొల్లగూడెం పాఠశాలలో దాతల సహకారంతో విద్యార్థులకు సౌకర్యవంతంగా కుర్చీలందించారు. ప్రభుత్వానికి ఆ విధానాలు నచ్చడంతో సర్వశిక్ష అభియాన్ నిధులతో, పాఠశాలకు కుర్చీలను ఏర్పాటుచేసేలా ఉత్తర్వులిచ్చారు.

అనేక కారణాలతో పాఠశాల విద్యకు దూరమైన విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులను ఒప్పించి, విద్యార్థులను స్కూళ్ళకు రప్పించారు. పాఠశాల విద్యార్థులతో వార్షికోత్సవాలు, వనభోజనాలు నిర్వహించి, సమష్టితత్వాన్ని ఐక్యతను, సమానత్వాన్ని బోధించుటయేగాక ఇతర ఉపాధ్యాయులకు ఆదర్శప్రాయుడయ్యారు.

ఉమ్మడి కుంటుంబం నేపథ్యంలో పుట్టి పెరిగిన రమణ మాస్టారు అందరికీ ఆదర్శప్రాయంగా కుంటుంబ ధర్మాన్ని నెరవేర్చారు. అన్నదమ్ముల పట్ల, అక్కచెల్లెళ్ళుపట్ల గౌరవంతో, ప్రేమతో, బాధ్యతతో వ్యవహరించారు. మాతృమూర్తికి ఆమో తుదిశ్వాసదాకా రమణ సాయిలక్ష్మి దంపతులు సేవలందించారు. అన్నదమ్ములపట్ల అవ్యాజమైన ప్రేమతో రెండో అన్న రామచంద్రుడుగారి మరణానంతరం, వదినగారు పోషనకు తగిన ఏర్పాట్లు చేశారు. సమాజానికి స్ఫూర్తిని కలిగించేలా మాతృమూర్తి సావిత్రమ్మ జన్మదిన వేడుకలు కుంటుంబసభ్యుల, బంధుమిత్రుల, ఆత్మీయుల సమక్షంలో ఎంతో వేడుకగా జరిపేవారు. అక్కగారిపట్ల గౌరవభావంతో, ప్రేమతో, అక్క కుమార్తె

సాయిలక్ష్మిని సహధర్మచారిణిగా స్వీకరించి, చక్కని సంతానాన్ని కుమారుడు పవన్ సంతోష్, కుమార్తెలు శ్రీ నాగవల్లి, మీనా గాయిత్రీలను పొందారు.

మానవతా వాదిగా సమాజంలో జరిగే అనేక విషయాలకు స్పందించి వాటికి స్వచ్ఛంద సంస్థల, దాతల, రాజకీయ ప్రముఖుల దృష్టికి తీసుకొని వచ్చి, వారి సహకారంతో పేదవారి కష్టాలను తీర్చడానికి అన్నివిధాల ప్రయత్నించేవారు. పేద కళాకారులకు ఆర్థిక సత్కారాలను ఏర్పాటుచేయించే వారు. సాంస్కృతిక, ఆధ్యాత్మిక కార్యక్రమాలకు తనవంతు సహకారంగా శ్రీ విశ్వవిజ్ఞాన విద్యా ఆధ్యాత్మిక పీఠం, నవోదయ ఫ్రెండ్స్ యూనియన్, బి.వి.ఆర్. కళాకేంద్రం, నటరాజ కళాపీఠం, రంగస్థల వృత్తి కళాకారుల సంక్షేమసంఘం, పాదచారుల సంఘం, యువకళామిత్రమండలి, దవళసత్యం కళామిత్ర మండలి, తులసీరామ్, కె.కె.డి.ప్రసాద్ మిత్రమండలి, చైతన్య కల్చరల్ యూనిట్, చిరుగులాబి, ఘంటసాల గానసభ, త్యాగరాజగాన సభకు వివిధ హోదాలలో తమ సేవలందించారు. కులమతాలకు, వర్గాలకతీతంగా సేవలందిస్తున్న సేవాపరాయణుడు.

తోటి ఉపాధ్యాయులపట్ల స్నేహధర్మంతో మెలగి, వారి కష్ట సుఖాలలో పాలు పంచుకొని, వారికి అవసరమైన సలహాలు, సూచనలు సహకారాన్ని అందించేవారుగా అధికార, అనధికారులకు తలలో నాలుకగా రమణ మెలుగు తుంటారు.

వివిధ స్వచ్ఛంద సంస్థల ఆధ్వర్యంలో జరిగే అనేక వైద్య ఆరోగ్య, రక్తదాన శిబిరాలలో పాల్గొని సేవలందించారు. తనకున్న బాధలను తనలోనే దాచుకుని, ఇతరుల సంతోషానికి అహర్నిశం శ్రమించే సౌజన్యమూర్తి వెంకటరమణ. ఆయనను ఎంత కీర్తించినా తక్కువే, ఆయనో బాధ్యతగల కుమారుడు. ఆదర్శప్రాయుడైన సోదరుడు. ఆయనో గొప్ప భర్త. సత్సంతానానికి తండ్రి. కుటుంబ శ్రవణుడు, లక్ష్మణ ఏకలవ్యుడు, నిరంతరాన్వేషి, నిత్యవిద్యార్థి. ఆయన శాంతమూర్తి, చిద్విలాసి, చిదానందమూర్తి. ఆయనో ఉత్తమ ఉపాధ్యాయుడు. ఆయనో గొప్ప సాహిత్యాభిలాషి. ఆయనో

కళాపిపాసి. ఆయనో గొప్ప సమాజసేవా పరాయణుడు. ఆయనో గొప్ప స్నేహశీలి. ఆయన సమాజ స్ఫూర్తిప్రదాత - మార్గదర్శి.

- ఉత్తమ ఉపాధ్యాయుడుగా జిల్లాస్థాయిలో 2002లో, రాష్ట్రస్థాయిలో 2013లో పురస్కారాలందుకున్నారు. గ్రంథాలయ అభివృద్ధికి అత్తిలి గ్రంథాలయ అధ్యక్షునిగా అయ్యంకి వెంకట రమణయ్య పురస్కారమందుకొన్నారు.
 - విద్యా, వైజ్ఞానిక ప్రదర్శనలో నాలుగుసార్లు బహుమతులందుకున్నారు.
 - ఆవంతిక రాజీవ్ గాంధీ ఫౌండేషన్ రాష్ట్రస్థాయి పురస్కారం.
 - బి.వి.ఆర్. కళాకేంద్రంచే ఉగాది పురస్కారం.
 - నవోదయా ఫ్రెండ్స్ యూనియన్ వారిచే మహంకాళమ్మ పురస్కారం.
 - శ్రీ విద్యవిజ్ఞాన ఆధ్యాత్మిక పీఠపురస్కారం.
 - నటరాజ కళాపీఠం గౌరవ సత్కారం.
 - యువకళామిత్ర మండలి సాహితీపురస్కారం.
 - కళాభారతి, విశాఖపట్నంవారిచే సత్కారం.
 - నెహ్రూ యువకేంద్రం, స్నేహ యువజన సంస్థ, నేర్పరి యూత్, ఎ.ఎస్.ఆర్. బి.ఇడి. కళాశాల వారిచే సత్కారం.
 - పెద్దింట్లమ్మ, మావుళ్ళమ్మ దేవస్థానాల వారిచే సత్కారాలు.
 - నిడదవోలు గ్రంథాలయ అభివృద్ధిసంస్థచే సాహితీ పురస్కారం.
 - జిల్లా సాంస్కృతిక మండలివారిచే జిల్లా కలెక్టరుగారిచే సత్కారాలు.
- వీరి సేవా భావానికి, సాహిత్య, కళారంగాల, సమాజిక సేవలకు నిదర్శనాలు.

వ్యాసకర్త కళాపోషకులు, అనేక సంస్థలకు గౌరవ అధ్యక్షులుగా వాటి అభివృద్ధికి కృషిచేస్తున్నారు. బి.వి.ఆర్. కళాకేంద్రం వ్యవస్థాపకునిగా రంగస్థల కళలను నిరంతరం పోషిస్తున్నారు.

టీచరుగా

తే|| బడుగు ఎరుకల పిల్లను బడిని జేర్చి -
 “ఎరుక” గల బోధనావృత్తి గరపినాడు!
 బాలుడొక కుంటి, వాని - “దుబాయి” పంపు -
 చదువు లందించె ఆదర్శ చదువులయ్య
 వృత్తియే దైవమనెడు ప్రవృత్తి - రమణ!!

సాధారణంగా ఏ స్కూల్లోనైనా హెడ్మాస్టరు వస్తున్నారంటే పిల్లలు గడగడలాడిపోతారు. ఒక పక్కన ఉన్న వాళ్లు తాము ఉండాల్సిన చోటుకోసం మరో పక్కకు పరిగెడతారు. విగ్రహాల్లా భయంలో నిలబడిపోతారు. మా స్కూల్లో మాత్రం హెడ్మాస్టరు బండి మీద వస్తున్నారంటే స్కూలు మొదలుకాక ముందు అక్కడక్కడ ఉన్న పిల్లలంతా స్కూలు గేటు దగ్గరికి పరుగులు పెట్టుకుంటూ వచ్చేవారు. ఆయన చేతులు, వేళ్ళూ పట్టుకునేవాళ్ళు కొందరు, అతుక్కుపోయేవాళ్ళు కొందరు, కబుర్లు, విశేషాలు అన్నీ ఏకరువు పెట్టేవారు. ఆయన తెచ్చిన సంచి పట్టుకోవడానికి పోటీలు పడి వంతులు వేసుకునేవాళ్ళు. ఆ ఐదు నిమిషాలు మా స్కూల్లో ఏదో సంబరం జరిగినట్టే ఉండేది. ఆ వచ్చిన వారు రమణ మాస్టరు. అందరికీ సూరంపూడి వెంకటరమణగా తెలిసిన మా మాస్టరు.

ఒక్కరోజు మాస్టరు స్కూలుకు రాకపోతే “ఎందుకు రాలేదు”, “రేపు వస్తారు కదండీ...” అంటూ స్కూలు పిల్లలు వేసే ప్రశ్నలకు అంతే ఉండేది కాదు. వాళ్ళందరి మనసులోనూ ఏదో వెలితి... ఊరుకు వెళ్ళిన తండ్రి రాకపోతే పిల్లలు బాధపడే చందంగా. ఒకసారి మాస్టారికి ప్రమాదం జరిగి ఒక్క నెలపాటు మెడికల్ లీవ్ పెట్టాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. వీలున్నంత వరకూ స్కూలుకు వచ్చే ప్రయత్నం చేసినా ఆయనకు రెస్ట్ అవసరమని డాక్టర్లు గట్టిగా చెప్పి కట్టడి చేసేసారు. ఆ సమయంలో స్కూలు పిల్ల స్థితి చూస్తే ఆశ్చర్యం కలిగేది. దిగులుగా, ఏదో కోల్పోయిన వారిలా ఉండేవారు. ప్రతి పాఠశాలలోనూ ఇద్దరు, ముగ్గురు విద్యార్థులు కాస్త కలివిడితనం లేకుండా ఉంటారు. అలాంటి వాళ్లకు మాత్రం ఆయన తోడిదే పాఠశాల అన్నట్టుగా ఉండేది. ఆయన రాని ఆ నెల వాళ్ళ దిగులు, బాధ చెప్పనలవి కాదు. కొన్ని రోజులు ఓపిక పట్టి ఆయనకే నేరుగా రూపాయి కాయిన్ బాక్స్ నుంచి పిల్లలంతా కలిసి ఫోన్ చేసేవారు.

ఇటుపక్క వీళ్ళు కళ్ళనీళ్ళ పర్యంతం కావడమూ, అటుపక్క ఆయన సముదాయించి వచ్చేస్తానని ధైర్యం చెప్పడమూ గొప్ప దృశ్యమిది. సుదీర్ఘ విరామం తర్వాత ఆయన స్కూలుకు వచ్చేసరికి పట్టరాని ఆనందంతో చెంగు చెంగున దూకే లేడి పిల్లల్లా, తవ్వాయిల్లా స్కూలంతా ఓ బృందావనం అయిపోయింది. ఆయన పిల్లలకి చదువు చెప్పే తీరులోనే ఆ ఆకర్షణ ఉంది. ఎంతో ప్రేమగా, అభిమానంగా ఆయన వ్యవహరించే తీరుకు పిల్లలంతా అభిమానంతో ఉండేవారు. భయంతో చదివించలేక పోవచ్చు కానీ ప్రేమతో, ఉత్సాహంతో చదివించలేనిది ఉండదన్నదే ఆయన సిద్ధాంతం.

పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో తాడేపల్లిగూడెం మండలంలోని గొల్లగూడెం, లింగారాయుడుగూడెం మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాలల్లో ఆయన హెడ్మాస్టరుగా పనిచేసిన స్కూళ్ళలో నేను ఆయన వద్ద అసిస్టెంట్గా పనిచేసాను. ఆయన చాన్నాళ్ళు నిత్యం నా బండిమీదే స్కూలు వచ్చి పోయేవారు. దానితో ఎన్నో జీవిత పాఠాలు నేర్చుకున్నాను. ఇలాంటి ఎన్నెన్నో అపురూపమైన దృశ్యాలు చూడగలిగాను. మేము కొలీగ్స్ అయినా మా మధ్య ఉన్నది గురుశిష్య సంబంధం. టిటిసి పూర్తిచేసి 2000 సంవత్సరంలో మా స్వస్థలం శ్రీకాకుళం, విజయనగరం ప్రాంతాన్ని వదిలిపెట్టి తాడేపల్లిగూడెం ప్రాంతానికి ఉద్యోగంపై వచ్చిననాడు ప్రారంభమైన మా బంధం అపురూపమైనది.

దార్శనికుడు :- తాడేపల్లిగూడెం మండలంలోని లింగారాయుడుగూడెం పాఠశాలలో పనిచేసేటప్పుడు ఓ కుర్రాడు ఊళ్ళో ఖాళీగా తిరిగేవాడు. అతని పేరు నారాయణమూర్తి. ఎప్పుడూ నాలుగు కాళ్ళ స్టాండ్ పట్టుకునే నడిచేవాడు. ఎప్పుడో చిన్నతనంలో అతనికి యాక్సిడెంట్ అయి దెబ్బలు తగిలాయి. కొన్నాళ్ళపాటు వాడేందుకు ఆ స్టాండ్ ఇచ్చారు డాక్టర్. అతనికి మాత్రం తాను వికలాంగుణ్ణి అయిపోయానన్న భయం పట్టుకుంది. మానసికంగా ఈ విషయం గట్టిగా నమ్మడం, అలానే నాలుగు కాళ్ళస్టాండ్ సాయంతో తిరగడంతో అలా ఊళ్ళోకూడా వికలాంగుడనే నమ్మేవారు. అతనికి మానసికంగా కాళ్ళపై పట్టుకోల్పొయినట్టు అయింది. ఈ వ్యధలో అతను చదువు వదిలి పెట్టేశాడు. ఇదంతా నేను, మాస్టారు ఆ ఊరి పాఠశాలకు రావడానికి ఎన్నో ఏళ్ళ ముందు జరిగింది. మాస్టారు పాఠశాలకు వచ్చేసరికి ఆ అబ్బాయి ఎక్కడ కనిపించినా

గ్రామస్తులు, యువకులు వెక్కిరింతగా “తిన్నావా ఊరిమీద పడ్డావు” అంటూ అవమానకరంగా మాట్లాడేవారు. అతని పేరుతో పిలవడం మాని వైకల్యాన్ని వెక్కిరించేవారు.

మా హెడ్మాస్టారు రమణగారికి ఈ విషయంపై కొంత అనుమానం ఉండేది. అతను నడవగలడేమో బహుశా ఆత్మవిశ్వాసం లేక నడవడం లేదేమోనని. అతనితో మెల్లిగా పరిచయం పెంచుకుని ఓ రోజు ఆ స్టాండ్ పక్కకి తీసేసి నడవమన్నాడు. మొదట అతను కూర్చున్నవాడు కూర్చున్నట్టే ఉండిపోయాడు. స్టాండ్ లేకుండా నేను నడవలేనండీ అంటూ వారించాడు. మాస్టారు మాత్రం నీకు పోలియో లాంటి వ్యాధి ఏమీ రాలేదు, జరిగిన యాక్సిడెంట్ తాలూకు దెబ్బలు తగ్గాయి. మరేమిటీ నీ భయం. నడచి చూడవోయ్ పడిపోకుండా మేమంతా ఉన్నామని ధైర్యం చెప్పారు. ఆశ్చర్యకరంగా అతను నడిచి కొద్ది తప్పుటడుగులు వేసి ఆపైన సాధారణంగానే నడిచేశాడు. ఊరందరికే కాదు ఈ పరిణామం అతనికే ఆశ్చర్యమయ్యింది. మాస్టారిపై నమ్మకం పెంచుకున్నాడు.

ఆపైన మాస్టారు అతనిని చదివిద్దాం అనుకున్నారు. నాలుగో తరగతిలోనే చదువు మానేసి పదిహేడేళ్ళ వయస్సు వచ్చేశాక ఇంకేం చదువు అని అతను ఆ ప్రయత్నాలకు ఒప్పుకునేవాడు కాదు. అతన్ని స్కూలుకు వచ్చి సరదాగా పిల్లలతో మాట్లాడుతూండమని చెప్పారు. తీరా స్కూలుకు వచ్చాకా ఒకటో తరగతి పిల్లలతో పాటుగా కూర్చోపెట్టి అతనికి తెలియకుండానే మొదటి, రెండు, మూడు తరగతుల చదువు పునశ్చరణ (రివిజన్) చేయించేశారు. ఆ క్రమంలో అతను స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం, రిపబ్లిక్ డే వంటి కార్యక్రమాల ఏర్పాట్లలో ఉత్సాహంగా పాల్గొనేవాడు. మా పాఠశాలలో ప్రతి ఏటా నిర్వహించే వార్షికోత్సవాలలో నాటకాలు, డాన్స్లు వేసేవాడు. ఇంకుడు కుండీల తవ్వకం, మొక్కల పెంపకం, ఆటలు వంటి ఏ కార్యక్రమమైనా ముందే ఉండేవాడు. నారాయణమూర్తిని అంతకుముందు చూసినవారంతా ఆశ్చర్యపడుతూ మాట్లాడితే అతని ఆత్మవిశ్వాసం పెరిగింది.

చివరకు అతనే చదువుతానని మాష్టారి దగ్గర ఒప్పుకున్నాడు. అతనితో మిగిలిన క్లాసుల చదువు కూడా పూర్తిచేయించి క్రమేణా పదో తరగతి ప్రైవేటుగా కట్టించారు. పట్టుదల, కృషి ఆ పాఠాల మీద పెట్టిన నారాయణమూర్తి చివరకు పరీక్షల్లో పాసయ్యాడు. ఆ తర్వాత ఇంటర్మీడియట్ మాధవరం ప్రభుత్వ కళాశాలలో చేర్పించి చదివించబోతే అతను మళ్ళీ చదవలేకపోయాడు. నేను ఆపైన మెకానిక్ షాపులో చేర్చాను. మెకానిక్ వర్కు వేగంగా నేర్చుకున్న అతను విదేశాలకు వెళ్ళి అక్కడ పనిచేస్తూ సంపాదించుకుంటూ తన కాళ్లమీద నిలబడ్డాడు. అలా మాస్టారు తనను తాను అంగవికలునిగా భావించిన కుర్రాడిలో ఆత్మ విశ్వాసాన్ని నింపి, చదివించి ఓ స్థాయికి చేర్చారు. ఇప్పటికి అతన్ని కొన్నేళ్ళ క్రితం చూసినవారికి ఎవరికైనా ఇది గొప్ప ఆశ్చర్యమే. ఇది ఆయన 30 ఏళ్ళ సర్వీసులోనూ, మా 14 ఏళ్ళ సాన్నిహిత్యంలోనూ ఒక సంఘటన మాత్రమే. ఇటువంటి ఎందరో విద్యార్థుల జీవితాలను మార్చిన వ్యక్తి ఆయన.

దూరదృష్టి గల బిక్కుబి:- రమణమాష్టారి ఆలోచనలు, అభివృద్ధి ఇతర పాఠశాలలు, ప్రభుత్వం అమలు చేయడానికి ఎన్నో సంవత్సరాల ముందే కార్యరూపంలోకి తీసుకు వచ్చేవారు. గొల్లగూడెం పాఠశాలలో (2000 నుంచి నాలుగైదేళ్ళు మేమిద్దరం ఆ పాఠశాలలో పనిచేశాం) కొందరు దాతల సహాయం తీసుకుని బేబీ చైర్స్ (చిన్న పిల్లల సైజుకు సరిపోయే కుర్చీలు) కొనిపెట్టారు. ఆ కుర్చీలకు ముందు భూమికి అర అడుగు ఎత్తులో ఉండే బల్లలు ఉండేవి. ఒక్కసారిగా రంగురంగుల కుర్చీలు వచ్చేసరికి పిల్లల సంబరం చెప్పనలవి కాదు. అప్పటి దాకా ఆలస్యంగా వచ్చేవాళ్ళు. స్కూలుకి రావడం మానేసినవాళ్ళూ రావడం మొదలుపెట్టారు. బడికి దూరంగా ఉన్న పిల్లలు కూడా వచ్చి బడిలో చేరడం మొదలుపెట్టారు. దాంతో కొంతమంది పిల్లలకు కుర్చీలు సరిపోయేవి కాదు. ఓ ఐదు, పది మందికి తక్కువయ్యేది. మాస్టారితో “వేరే దాతను అడిగి అందరికీ సరిపోయేలా కొందాం” అని చెప్పాను. ఐతే మాస్టారు మాత్రం అలా వద్దని పిల్లలందరికీ ఎవరు ముందు వస్తే వారికే కుర్చీలు అని చెప్పారు. దాంతో రోజూ కుర్చీల కోసం, కావాల్సిన రంగు కుర్చీల కోసం చాలామంది అందరికన్నా ముందు వచ్చేసేవారు. అఖరున వచ్చి కొద్దిమంది బల్లలమీద కూర్చుంటే మరుసటి రోజు వాళ్ళే ముందు

వచ్చేవారు. అలా చిన్న చిన్న ఆలోచనలతోనే పాఠశాలలో ఉత్సాహభరితమైన పరిస్థితులు కల్పించేవారు. మా పాఠశాలలో ఈ పద్ధతిని గమనించి ఎం.ఇ.ఓ.గారు పై అధికారులకు సిఫార్సు చేయగా సందర్భానికి వచ్చిన డి.ఇ.ఓ. ఇందుకూరి ప్రసాదరాజుగారికి ఈ పద్ధతి బాగా నచ్చింది. తరువాత ఈ స్ఫూర్తితో రాష్ట్రవ్యాప్తంగా విద్యాశాఖ ప్రతీ ప్రాథమిక పాఠశాలలోనూ విద్యార్థులకు స్కూలు నిధులనుంచి కుర్చీలు కొనమని ఆదేశాలు జారీచేసింది.

2000లో నేను శ్రీకాకుళం నుంచి ఈ ప్రాంతానికి వచ్చి ఏ పాఠశాల కావాలో ఎంచుకునేందుకు కౌన్సిలింగ్ లో పాల్గొన్నాను. అప్పుడు మాస్టారు అక్కడికి వచ్చారు. నాకు అక్కడ ఉన్న ఎవరూ తెలియదు. గొల్లగూడెం ఐతే తేలికగా వస్తుందని అన్నారు. ఇంతకూ గొల్లగూడెం స్కూలు బావుంటుందా? అక్కడి హెడ్ మాస్టారు ఎలాంటి వారు? అని ఆయననే అడిగాను. అంతా బావుంటుంది మీరు సంతకం పెట్టేయండి. అని ఆయన చెప్పారు. కొంత సేపటికి మండల విద్యాధికారి (ఎం.ఇ.ఓ.)గారు ఈయనే మీ హెడ్ మాస్టారు అని పరిచయం చేసాక తెలిసింది సలహా ఆయననే అడిగానని. నేను అడగకపోతే ఏం చేసేవారు మాస్టారు అంటే “మీరు కరెక్ట్ అని నేను కాసేపటిలోనే అంచనా వేశాను తిరుపతిరావుగారూ. అదృష్టవశాత్తూ మీరే అడిగారు. లేకుంటే నేను కచ్చితంగా గొల్లగూడెం పాఠశాలకే రమ్మని అడిగేవాణ్ణి. నేను వచ్చిందే ఎవరు సరైనవారో చూసుకోవడానికి” అని చెప్పారు. ఆపైన మా ఇద్దరి మధ్య సఖ్యత కారణంగా పాఠశాల అభివృద్ధి పెరిగింది. ఆయన స్నేహం, సాన్నిహిత్యంలో ఎంతో నేర్చుకున్నాను. చిన్ననాటి నుంచి కళల పట్ల ఆసక్తి ఉన్న నన్ను నేరుగా నాటకాల్లో నటునిగా చేసేశారు. ఆయనకు నాకూ కొద్దికాలం బదిలీల వల్ల విడిగా ఉండాల్సిన పరిస్థితి వచ్చింది. కానీ విడివిడిగా ఉండలేక మళ్ళీ ట్రాన్స్ ఫర్ ఆయన స్కూలుకు పెట్టు కున్నాను. మాస్టారు ఇంత గట్టి అనుబంధాన్ని ఐదు నిమిషాల వ్యవధిలో గమనించి నేనే తగిన వ్యక్తినని నిర్ణయించుకోగలగడం చాలా గొప్ప విషయం.

పసివాళ్ళ హృదయాల్లో చెదరని స్థానం:- ఆయన పనిచేసిన పాఠశాలలో మాస్టారు రిటైర్ అయ్యాకా కూడా నేను పనిచేస్తున్నాను. కొందరు పిల్లలు వెనుకబడి ఉంటే వారిని ఆయన లాలనగా చదివించేవారు. అటువంటివారిలో

లింగారాయుడుగూడెం గ్రామంలోని ప్రసాద్ (గణపతి) అనే మూగ పిల్లాడు ఒకడు. వాడికి రమణ మాస్టారు తోడిదే లోకం. ఆయన రానిరోజు వాడు ముసురు పట్టిన రోజులా ఉండేవాడు. ఆయన వస్తే పండగే. అలాంటి స్థితిలో ఆయన రిటైర్ అవ్వడం ఆ పసివాడి మనసులో పెద్ద ముల్లులా దిగింది. స్కూలుకు రావడం తగ్గించేశాడు. ఒకప్పుడు స్కూలుకు రాకపోవడమే ఉండేది కాదు. అలాంటిది ఇప్పుడు వాణ్ణి స్కూలుకు తీసుకురావడం సాధ్యమే కావట్లేదు. చివరకు మంచి పుష్టిగా ఉండే పిల్లాడు సన్నగా అయిపోయాడు. ఇలాంటి పిల్లలకోసం రిటైర్ అయ్యాకా కూడా కొన్నిసార్లు మాస్టారు బడికి వచ్చినా ఆ లోటు తీరలేదు. అంత ప్రేమకు కారణం ఆయన సుమధురమైన వ్యక్తిత్వమే. ఆయనకు పనిచేసిన స్కూల్లోని పిల్లలే సర్వస్వంగా గడిపారు. ఆయన స్థానం ఎంత ప్రత్యేకం అంటే ఆయన పనిచేసిన పాఠశాలలో హెడ్మాస్టరుగా వేరేవాళ్ళు వచ్చినా ఆయన ఇప్పుడు రిటైర్ అయిపోయినా పిల్లలు ఆయననే “హెడ్మాస్టారు” అని పిలుస్తారు. ఎందరైనా మాస్టారు రావచ్చు గానీ పిల్లల మనసులో హెడ్మాస్టారు స్థానం ఆయనదే. ఆయన రిటైర్ అయ్యారని తెలియక కాదు తెలిసినా వాళ్ళకు తేడా ఏమీ కనబడదు.

సృజనాత్మకత, సమర్థతల కలయిక :- అప్పటికే మాస్టారు దాతల సహకారంతో కుర్చీలు ఏర్పాటు చేసిన విషయం అధికారులు దృష్టిలో పెట్టుకుని కొత్తగా స్కూలుకు పర్మినెంటు సిమెంటు జారుడుబల్లలు వంటికి తక్కువ ఖర్చులో సమకూర్చే చైల్డ్ ఫ్రెండ్లీ స్కూల్ పథకానికి గొల్లగూడెం పాఠశాలను పైలెట్ ప్రాజెక్టుగా ఎంపిక చేశారు. దాన్ని ఛాలెంజ్ గా స్వీకరించిన మా హెడ్మాస్టారు, మేము ప్రణాళికాబద్ధంగా పని మొదలుపెట్టాము. కొమ్ముగూడెం సొసైటీ అధ్యక్షుడు కీ॥శే॥ వట్టికూటి గుర్రాజును సంప్రదించగా ఆయన ఐదువేలు సొసైటీ తరువున ఇచ్చారు. నేనూ, హెడ్మాస్టారు రమణగారు సాయంత్రాలు ఎక్కువసేపు ఉండి మేస్త్రితో చర్చించి పనులు చేయిస్తూంటే సర్పంచి కోరశిఖ హరనాథ్ స్పందించారు. “మీరే ఇంతగా మా పిల్లల కోసం తాపత్రయ పడుతూంటే మేము మీకు సాయం చేయాలి కదా” అంటూ మిగతా ఖర్చులు భరించి మొత్తం 15 వేలతో నిర్మించారు. ఆయన స్వయంగా పర్యవేక్షిస్తూ సిమెంటు అవసరమైన పాళ్లలోనూ, పని పక్కాగానూ చేసేలా కృషిచేశారు.

గొల్లగూడెం పాఠశాలలో చైల్డ్ ఫ్రెండ్లీ స్కూల్ పైలెట్ పథకం క్రింద జిల్లాలో తొలిసారిగా దాతల, ప్రభుత్వ సంయుక్త సహకారంతో నిర్మించిన జారుడుబల్ల

మొత్తానికి తన పట్టుదలతో తోటి బీచర్లనే కాక ఊరివాళ్లను కూడా కదిలించి విజయవంతంగా, పటిష్టంగా నిర్మించారు. విద్యాశాఖ ఉన్నతాధికారులు దానితో సంతృప్తిచెంది రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఆ పథకాన్ని అమలుచేశారు. ఆ తర్వాత మేమిద్దరం పనిచేసిన లింగారాయుడుగూడెంలో మరో పరిస్థితి. పాఠశాలకు రెండో అంతస్తు ఉండడంతో రమణగారి సృజన మరోలా పనిచేసింది. సాధారణంగా సిమెంటు జారుడుబల్లకు మధ్యలో నిర్మించే స్థంభం ఒకవైపు ఎక్కేందుకు మెట్లు, మరోవైపు జారేందుకు జారుడుబల్ల ఉంటాయి కదా. లింగారాయుడు గూడెంలో ఉన్న రెండో అంతస్తుకు వెళ్ళే మెట్లు మలుపుతిరిగే చోట సైడ్ వాల్ కు అనుబంధంగా జారుడుబల్ల నిర్మించారు. దీనివల్ల ఎక్కేందుకు కట్టాల్సిన మెట్లు, మధ్యలో నిలువునా ఉండే స్థంభాలుగా సహజంగా రెండో అంతస్తుకు వెళ్ళే మెట్లు ఉపయోగపడ్డాయి. పిల్లలకు కూడా ఈ మోడల్ విపరీతంగా నచ్చింది. వాళ్ళు నేరుగా పై అంతస్తునుంచి వెళ్తూనే సగం మెట్లు దిగి మలుపులో ఈ జారుడుబల్ల ద్వారా కిందికి వెళ్ళిపోయేవారు. లింగారాయుడుగూడెంలో సర్పించి స్వంత నిధులతో కట్టారు. గొల్లగూడెంలో జారుడుబల్ల నిర్మించిన నాలుగైదేళ్ళకు

లింగారాయుడుగూడెం జారుడుబల్ల కట్టారు. ఐతే నిర్మాణవ్యయం చాలా పెరిగింది. కానీ మాస్టారి ఆలోచన వల్ల నిర్మాణం తగ్గడంతో 10 వేలకే పూర్తయ్యింది. ఎవరినీ అభ్యర్థించనక్కర లేకుండా సర్పంచి స్వయంగా తన నిధుల నుంచి నిర్మించేశారు. ఈ పద్ధతి కూడా ప్రభుత్వ ఉన్నతోద్యోగులకు నచ్చి దాన్ని కూడా స్వీకరించారు. జిల్లా వ్యాప్తంగానే కాక రాష్ట్రంలోని అంతటా ఈ మోడల్‌ను ప్రచారం చేశారు. ఆయన సృజన, ఆయన సమర్థత ఆయనకే సాధ్యం.

గ్రామస్థులతో మమేకం:- మేము లింగారాయుడుగూడెం పాఠశాలకు వెళ్ళే సరికి అక్కడి గ్రామస్థులకు పాఠశాల అన్నా, ఉపాధ్యాయుల అన్నా సానుకూల అభిప్రాయం ఉండేది కాదు. రమణ మాస్టారు వెళ్ళేసరికి గ్రామస్థులతో జాగ్రత్తగా ఉండాలి, చాలా ప్రమాదం. తాగివచ్చి గొడవ చేస్తారు. అనే మాటలు వినిపించేవి. అలాంటి పేరున్న గ్రామంలో, అదే గ్రామస్థులతో మమేకమై స్కూలుకి, ఉపాధ్యాయులకు మంచిపేరు తెచ్చారు. కొన్నాళ్ళకే పాఠశాలలో ఏ పని ప్రారంభించినా గ్రామస్థులు అందరూ ముందుకు వచ్చి సాయం చేసే స్థాయికి చేర్చారు. నిత్యం బడి రాని పిల్లలను ఇళ్ళకు వెళ్ళి మరీ తీసుకువచ్చేవారు.

లింగారాయుడుగూడెం : వార్షికోత్సవంలో “అక్షరం అమ్మోరు”
నాటికలో గ్రామస్థులతో వెంకటరమణ
(వృత్తంలో ఉన్న వ్యక్తి నారాయణమూర్తి)

ఆ క్రమంలో వారితో పిల్లల చదువు తీరుతెన్నులు, పాఠశాల అభివృద్ధి విషయాలు చర్చించి తెలియకుండానే భాగస్వాములు చేసేసేవారు. పాఠశాలలో ఏ చిన్న కార్యక్రమం ఉన్నా ఊళ్ళో యువత వచ్చి, రోడ్డు నిర్మించడం, స్టేజీ తయారు చేయడం మొదలుకొని చివరగా కుర్చీలు సర్దడం వరకు సాయపడేవారు. వాళ్ళతో నాటకాలు వేయించి ప్రోత్సహించేవారు. భవిష్యత్తు ఎలా తీర్చిదిద్దు కోవాలనే విషయంపై సలహాలు, సూచనలు ఇచ్చేవారు. పాఠశాలను గ్రామానికి సన్నిహితం చేసేందుకు ఆయన వార్షికోత్సవాలను ఎంచుకున్నారు. ప్రతీ ఏటా స్కూల్లో జరిగే వార్షికోత్సవంలో విద్యార్థుల ఆటపాటలతో పాటుగా విద్యా ప్రగతిని కూడా చూపించేవారు. ఒక బాధ్యతతో ఉపాధ్యాయులు తమ పిల్లల విద్యా ప్రగతి గురించి చెప్తూంటే, వారి అభివృద్ధి చూపిస్తూంటే ఆ నిజాయితీకి గ్రామస్థులు కరిగిపోయారు. ఆ వార్షికోత్సవాలకు వచ్చే అధికారులు, వీక్షించే గ్రామస్థులను ఒక తాటిమీదకు తెచ్చి పరిస్థితులు చెప్పి పాఠశాల అభివృద్ధి చెందేలా ప్రయత్నాలు చేసేవారు. పిల్లల వరకూ తీసుకుంటే ఆ వార్షికోత్సవం ఓ మహోత్సవం. టి.వి.లుఉన్న రోజుల్లో, రోజూ సీరియళ్ళకు అలవాటు పడ్డ ప్రాణాలు అన్నట్టు ఐపోయినా వార్షికోత్సవాలు రాత్రి ఒంటిగంట వరకూ అవన్నీ వదిలి గ్రామమంతా చూసేవారు. పరీక్షలు పూర్తయ్యాక తమలోని ప్రతిభను బయటపెట్టే ఓ సువర్ణావకాశం. ఆత్మవిశ్వాసం లేక, పదిమందీ దిగదీసేయగా వెనుకబడ్డ విద్యార్థులు వార్షికోత్సవాల హుషారులో బాగా ముందుకు రావడం నాకు తెలుసు. ఇదంతా మాష్టారి దూరదృష్టి ఫలితం. మాష్టారు గ్రామస్థుల్లో ఒకరిగా కలిసిపోయారు. ఆయన ఎవరికి ఏ చిన్న సమస్య వచ్చినా వెళ్ళి పలకరించి ధైర్యం చెప్పేవారు. తనకు తోచినంతలో సలహాచెప్పి, వీలున్నంతలో తీర్చి మరీ వచ్చేవారు. అలా గ్రామంతో కలగలసి పోవడం భావి తరాలకు చెందిన ఉపాధ్యాయులు కూడా గుర్తించి, ఆచరించదగ్గ సూత్రం. అవన్నీ చూస్తే ఎడారిలో కూడా పువ్వులు పూయించగల వ్యక్తి అనిపిస్తుంది.

ఊూలు విషయంలో అపర భగీరథుడే:- పాఠశాలకు ఏం కావాలన్నది ఆలోచించడం, ఆ కావాల్సినది ఎంత కష్టమైనా ఏదోలా సాధించడం వంటి విషయాలలో ఆయన అపర భగీరథుడే అనిపిస్తుంది. గొల్లగూడెంలోని మా

పాఠశాలకు మూడు వైపులా కాంపౌండ్ వాల్ ఉన్నా ఒకవైపు మాత్రం ఉండేది కాదు. ఈ సమస్య ఎలాగైనా ఉన్నతాధికారుల దృష్టికి తీసుకువెళ్ళాలని ఆయన ఆలోచన. ఎప్పుడైనా సమావేశాల్లో ప్రస్తావిద్దామంటే అటువంటి పాఠశాలలు ఎన్నో ఉన్నాయని, మా పాఠశాల ఉన్నంతలో చాలా బాగున్నదని ఎవరైనా అనే అవకాశం ఉంటుంది. అది నిజమే కూడా. అలాగని వదిలేసే సమస్య కాదు. ఏదోవిధంగా ప్రజల సహకారంతో నిర్మిద్దామంటే పెద్దపని. అప్పుడు తాడేపల్లిగూడెంలోని సైన్స్ ఫెయిర్ ను ఉపయోగించుకోవాలని ప్రణాళిక వేసారు. అందులో ప్రదర్శించేందుకు మా స్కూలు మోడల్, నిర్మించబోయే పోలవరం ప్రణాళిక మోడల్ తయారుచేస్తున్నాము. మా పాఠశాల మోడల్ తయారుచేసినప్పుడు ఆయన కొన్ని సూచనలు ఇచ్చారు. దాన్ని అమలుచేసాక తప్పకుండా మన సమస్య కలెక్టర్ గారి దృష్టిలోపడుతుంది చూడండి అని ధీమాగా చెప్పారు. కలెక్టర్ మా మోడల్ చూసి చాలా ఇంప్రెస్ అయ్యారు. బాగుందే, స్కూలు ఇలానే ఉంటుందా అని అడిగారు. ఎం.ఇ.ఓ.గారు అవును, అచ్చంగా అలాగే ఉంటుందని ఉత్సాహంగా బదులు ఇచ్చారు.

సైన్స్ ఫెయిర్లో ప్రదర్శించిన గొల్లగూడెం పాఠశాల నమూనాలో ప్రహరీ లేనిచోట దడి కట్టిన దృశ్యం

కలెక్టర్: మరైతే ఈ నాలుగోవైపు దడి ఏమటి?

ఎం.ఇ.ఓ.: అవునండీ మూడు వైపులే పక్కాగోడ ఉంది అన్నారు.

వెంటనే కలెక్టర్ గారు ఆ నాలుగో వైపు గోడ నిర్మించమని, ఈ రకంగా తన దృష్టికి సమస్యను తీసుకువచ్చినందుకు మమ్మల్ని అభినందించారు. ఆ సమయంలోనే స్కూలు అభివృద్ధికి మరికొన్ని అడిగితే అవీ వెంటనే చెయ్యమని ఆదేశించారు. ఆ విధంగా కరెంటు కూడా తెచ్చారు. ఇంతకీ ఈ రమణ మాస్టారు ఇచ్చిన సూచన ఏమిటంటే, ఈ మోడలు తయారుచేసి, నాలుగోవైపు కొబ్బరిఈను పుల్లలతో దడిలా కట్టించారు మోడల్లో. అంతే ఫలించింది.

గొల్లగూడెం పాఠశాలకు ప్రభుత్వ నిధులు కాక కైండ్ నెస్ సొసైటీ అధ్యక్షులు గట్టి మాణిక్యాలరావుగారి సహకారంతో బేబీ కుర్చీలు, వట్టికూటి గుర్రాజుగారి సాయంతో జారేబల్ల, లయన్స్ క్లబ్ వాళ్ల సహకారంతో నీళ్ళద్రమ్ము వంటివి ఏర్పాటుచేశాం. లింగారాయుడుగూడెం పాఠశాలకు గండికోట రాజేంద్రగారి సహకారంతో కంప్యూటర్, ఆటవస్తువులు, బ్యాగులు, వాసవిక్లబ్ వారి సహాయంతో చెప్పులు, పుస్తకాలు, నేర్పరి సేవాసంస్థ ద్వారా మొక్కలు, వాసవిక్లబ్ సాయంతో గాంధీ, పొట్టి శ్రీరాములు విగ్రహాలు, గ్రామస్తులు, ఇతర దాతల సహాయంతో వార్షికోత్సవాలు, ఇతర కార్యక్రమాల కోసం స్టేజ్ నిర్మాణం వంటివి ఎన్నో చేశారు.

ప్రకృతి ఆరాధకుడు:- రమణ మాస్టారు నిత్యం తనచుట్టు ఉన్న పరిసరాలను చాలా లోతుగా పరిశీలించే తత్వం కలవారు. ఆయన అంత ఖాళీలేని నిత్య సంఘర్షణమయమైన జీవితం గడుపుతున్నా చిన్న చిన్న విషయాల్లోనే ఆనందం వెతుక్కుంటారు. ఇద్దరం బండిమీద స్కూలుకు వెళ్ళివస్తూంటే దారిలో పక్షుల వరుస చూసి ఆనందభరితులవుతుంటారు. ఆ సంబంధం నాకూ చూపించి పంచుకునేవారు. ఆకాశంలో మారే రంగులు, కాలానుగుణంగా ఏర్పడే రకరకాల మబ్బులు, వర్షపు నీటిగుంతలు, ప్రవహించే పిల్ల కాలువలు, పచ్చని చేలు ఇలా ప్రతీ చిన్న వివరం గమనిస్తూ వాటిలోని అందాలను ముచ్చటిస్తారు. వినాయకచవితి సమయంలో గణపతికి ఇష్టమైన పత్రి ఆయనతోపాటుగా సేకరించడం ఒక చక్కని అనుభూతి. ప్రతి మొక్కనీ పేర్లు చెప్పి, చిన్నతనంలో

తన సొంతూరు కంచుమఱులో ఆయా మొక్కలు, చెట్లతో ఉండే అనుబంధం మాట్లాడుతూ, వృక్షాలకు సంబంధించిన ఎన్నో వివరాలు చెప్తూ చాలా ఆసక్తికరమైన అనుభవం చెప్పేవారు. ఇద్దరం ఎన్నో రకాల పత్రులు

గొల్లగూడెం పాఠశాలలో వెంకటరమణ, ఈ వ్యాసకర్త తిరపతిరావుల కృషితో పెంచిన తోటలో కొంత భాగం

సేకరించేవాళ్లం. పక్షులు, జంతువుల అంటే ఆయనకు ఎంతో ప్రేమ, అంతకన్నా దయ. ఎప్పుడైనా వర్షం పడితే ఆ వర్షాన్ని ఆస్వాదిస్తూనే, పాపం కాకులు, పిచ్చుకలు గూళ్ళు లేకుండా అయిపోతాయని బాధపడేవారు. రోజూ తాను తినగా కొంత అన్నం, కూర మిగిల్చి గోడలపై వేసి ముందుగా పెట్టుకున్న ఓ బుల్లి గిన్నెలో నీళ్లుపోసి వచ్చేవారు. కాకులు, ఇతర పక్షులు తింటే ఆనందించేవారు. ఉడతలు, పిచ్చుకలు ఏం తింటాయో ఆయనకు తెలుసు. అటువంటి దినుసులే వేసి అవి తింటూంటే చూసి సంబరపడేవారు. ఆయన చేసే కొన్ని పనులు చూస్తే ఇంత సున్నితమైన ఆలోచన చేయవచ్చా అని ఆశ్చర్యపరిచేవారు. మొన్నామధ్య ఓ పూర్వ విద్యార్థి కనిపిస్తే మాటల సందర్భంలో హెడ్ మాష్టారు పక్షులకి, జంతువులకి కూడా అన్నం వేసేవారు కదండీ అంటూ గుర్తుచేసుకున్నాడంటే ఆయన ప్రభావం అలాంటిది. ఏ స్కూలుకు వెళ్ళినా ఆ

ఆవరణ నందనవనం అవ్వాలిందే. ఎన్నో రకాల పూలమొక్కలు, ఆకుకూరలు, కూరగాయల మొక్కలు వేసి అవన్నీ పండించేవారు. పిల్లలు కూడా స్కూలు అయిపోయాకా మాతో ఉండి వద్దన్నా మొక్కల సంరక్షణ చూసేవారు. కాయగూరలు కోసి అందరికీ పంచినా తాను స్వయంగా పూలు కోయడానికి మాత్రం చాలావరకూ ఇష్టపడరు. ఎందుకంటే నవ్వులు చిందించే పువ్వులు కోయడానికి మనసు రాదు మాస్టారూ అని సమాధానం ఇచ్చేవారు. ఆయనకు అంతి ప్రశాంతత బహుశా ఈ ప్రకృతి పరిశీలన, ఆరాధనల వల్లనే వచ్చిందేమో.

హాస్యప్రియులు :- ఆయన ఉన్నచోట ఆహ్లాదం వెల్లివిరుస్తుంది. ఎవరినీ నొప్పించకుండా చక్కని జోకులు వేసి నవ్వించడం ఆయన సొంతమైన వరం. అదే మాటలోనూ, చేసే పనిలోనూ హాస్యాన్ని మేళవిస్తారు. చాలా వేదికలపైన ఎన్నో లఘు హాస్య నాటికలు వేసి సెభాష్ అనిపించుకున్నారు. నాలో ఉన్న నటుడిని వెలికితీసిన వ్యక్తి మాస్టారే. సభలు, సమావేశాల వేదికమీద ఆయన ఉన్నారంటే చాలు, ఆ వేదిక ఆహ్లాదభరితమే.

ఆయన మాటే మంత్రం :- కుటుంబ సమస్యలు, ఇతర సమస్యలు, చదువులో సమస్యలు, భవిష్యత్ ప్రణాళికల్లో అయోమయం వంటివి ఆయన చిన్న ఆలోచనతో పరిష్కరించారు. అలానే చదువులో నిరాసక్తత, జీవితంలో నిరాశ ఏర్పడినవారికి తన మాటలతో ఉత్సాహం కలిగించగలరు. ఆయన ఎందరో విద్యార్థుల జీవితాలు ఒక్కమాటతో మలుపు తిప్పారు. ఆయన మాటతో స్ఫూర్తిపొంది రామలక్ష్మి అనే పేద విద్యార్థిని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయం క్యాంపస్ లో సీటు సాధించి మాస్టర్స్ డిగ్రీ చేస్తోంది. బాగా వెనుబడిన కుటుంబానికి చెందిన నాగమణి అనే అమ్మాయి “సువ్వు నాలా టీచర్ కావాలి” అన్న మాస్టారు మాటను నిజం చేసేందుకు అడ్డంకి కాకుండా తన భర్తను డిగ్రీ చేయించింది, ఆ తర్వాత తాను ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయుని అయి, అలానే తమ్ముణ్ణి కూడా ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయుడిగా మలిచిందంటే ఆయన మాటలలోని శక్తి తెలుస్తుంది. డి.కుముదవల్లిలో పండులను కాసుకునే కుర్రాడు మాష్టారి ప్రోత్సాహంతో ఉపాధ్యాయుడయ్యాడు. ఆయన శిష్యులు ఉపాధ్యాయులుగా, రక్షణశాఖ ఉద్యోగులుగా, మరెన్నో గౌరవనీయమైన ఉద్యోగాల్లో పనిచేస్తున్నారు.

ఆయనే మార్గదర్శి:- రమణ మాస్టారితో ఏ కొద్ది పరిచయం ఉన్న వ్యక్తైనా ఆయన వ్యక్తిత్వానికి ఆకర్షితుడు కాకుండా ఉండలేరు. ఇక గాఢమైన అనుబంధం ఉన్న కుటుంబసభ్యులు, మిత్రులు ఆయననే చాలా విషయాల్లో మార్గదర్శిగా తీసుకుంటారంటే ఆశ్చర్యం కాదు. నాతో చాలామంది అనేవారు - మీ గురువుగారు (రమణ మాస్టారు)ని అనుకరిస్తావు, అనుసరిస్తావు అందరి దగ్గరా మంచిపేరు తెచ్చుకుంటున్నావని. అది అక్షరసత్యం. నాతో వ్యక్తిగతంగా ఒకసారి ప్రముఖ అధ్యాపకుడు, కళాకారుడు సైమన్ పాల్ ఆయన వ్యక్తిత్వాన్ని గురించి మంచిమాట చెప్పారు. “రమణగారు సరళంగా ఆలోచిస్తారు. తాను ఏది ధర్మం అని నమ్ముతారో దాన్నే ఆచరిస్తారు. ఏది ఆచరిస్తారో అదే ఎవరికైనా బోధిస్తారు” అని. ఐతే అరవై ఏళ్ళపాటు నిత్యం మనస్సు, మాట, చేత ఒకటి కావడం అంత సామాన్యమైన విషయం కాదుకదా. ఆయన ఏ పని అనుకున్నా రాగద్వేషాలకు అతీతంగా ఆలోచించి నిర్ణయించుకుంటారు. ఒక్కసారి నిర్ణయించుకున్నాకా ఆచరించడంలో పట్టుదల, కార్యదక్షతలతో సమయ పాలనతోనూ అనుకున్నది అనుకున్న సమయానికి చేస్తారు. ఏ పని చేసినా ఇదే పద్ధతిలో చేస్తారు కానీ అన్ని పనుల్లోనూ స్కూలు పనులకు, పిల్ల అభివృద్ధికే ముందు స్థానం ఇస్తారు. మిగిలిన విషయాల్లో ఆయన ప్రతిభ చూసినవారే ఆశ్చర్యపోతే స్కూలు పనుల్లో ఆయన పట్టుదల, కలుపుకుపోయే తత్వం. కార్యదక్షత చూస్తే దానికి వందరెట్లు ఆశ్చర్యపోతారు.

ఎందరితో ఎన్ని రకాలుగా వ్యవహరించాల్సి వచ్చినా అజాత శత్రువుగా నిలిచారు. స్కూలు కోసం, పిల్లల కోసం ఎలాంటి సమస్యనైనా నిబ్బరంగా ఎదిరించగలరు. కాలానికి కొన్ని విడిచిపెట్టేయాలనే విజ్ఞత కల మనిషి. కష్టంలోనే సుఖం వెతుక్కునే కష్టజీవి. కుటుంబాన్నీ, సమాజాన్నీ సమతుల్యం చేసుకున్న కుటుంబపెద్ద.

నాకు ఆదర్శమూర్తి, గురువు, ఆరాధ్యుడు అన్నీ తానే అనిపించిన వ్యక్తి ఈ ప్రకృతిలో ఆయన ఒక్కరే.

వ్యాసకర్త లింగారాయుడుగూడెంలో ప్రభుత్వ పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయులు. వెంకటరమణతో 2000 సం॥ నుండి రమణతో పనిచేశారు. కళాకారునిగా స్వచ్ఛంద కార్యకర్తగా పేరుతెచ్చుకొంటున్న తిరుపతిరావు వాటి వెనుక రమణ స్ఫూర్తి ఉన్నట్టు చెబుతూఉంటారు.

అన్నంపెట్టే పిల్లలు

అవి కొన్నేళ్ళ క్రింత వూట. ఓరోజు రోజు నొన్నగారు పెద్ద పెద్ద సంచులతో ఇంటికి వచ్చారు. తూఫారుగా ఎదురెళ్ళి బిన్న బిన్న సంచులు తీసుకొని ఇంట్లోకి తెచ్చారు. వా కోసం ఏం తెచ్చారు అంటూ అన్ని ప్యాకెట్లు విప్పి చూడడం మొదలుపెట్టాం. తీరే చూస్తే అందులో అన్నీ నోట్ పుస్తకాలు, పలకలు, బలపాలు, పెన్నిళ్లు ఇతరమైన సామాగ్రి ఉన్నాయి. “ఇవి అన్నీ వాకు అంతఃముందే కొనేశారుగా ఇవి ఎవరికి నొన్నగారు అన్నీ”. వా స్కూల్లో పిల్లలు ఇవన్నీ కొనుక్కోలేరు కదవ్వా అందుకని వాళ్ళ కోసం కొన్నామ అన్నారు. ఈలోపు వా కళ్ళు మిరుమిట్లు గొలుపుతూ ఓ ప్యాకెట్ కనపడింది. తీసి చూస్తే ఉండేదెనికన్నై పెద్ద పెజిలో పెద్ద పెద్ద పెన్నులు ఉన్నాయి. అవి ఎంతో ఆకర్షణీయంగా కనపడటంతో అవి తీయబోయాం. ఈలోపు నొన్నగారు వెలిచారు. “అవి మీకోసం కాదమ్మ వా పిల్లల కోసం తెచ్చామ” అన్నారు. “ఇదేంటి మేమే కని మీ పిల్లలం నొన్నగారు” అనటంతో ఆయన నవ్వేసి “నేను అన్న పెడితే తినే పిల్లలు మీరు, మనకి అన్నం పెట్టే పిల్లలు వా బళ్ళో ఉన్నారమ్మ మీ కోసం వేరేగా తెచ్చా” అంటూ వేరే ప్యాకెట్లోని తీసి ఇచ్చారు. అప్పుడు అర్థం అయింది వాకు ఏనిని దైవంగా భావించడం అంటే ఏమిటో...

... సూరంపూడి మీనా గాయత్రి
రెబ్బాప్రగడ శ్రీ నాగవల్లి

డి. కుముదవల్లి పాఠశాల
వార్షికోత్సవంలోని విద్యార్థినిలతో
రమణ

రవణావతారాలు:

... తమ్మా సత్యనారాయణ

ఆపద్బాంధవుడు

తే|| బంధువుల పాలి - సహకార సింధువితుడు,
మాతృసేవయే బ్రతుకైన మాన్యుడితడు,
తాను ఎదుగుచు, తనవారి ఘనులజేసి -
అందరికి “బంధుతీపి”ని అందజేసె!!

తల్లి, అన్నలు, చిన్న కుమార్తెతో రమణ (1995)

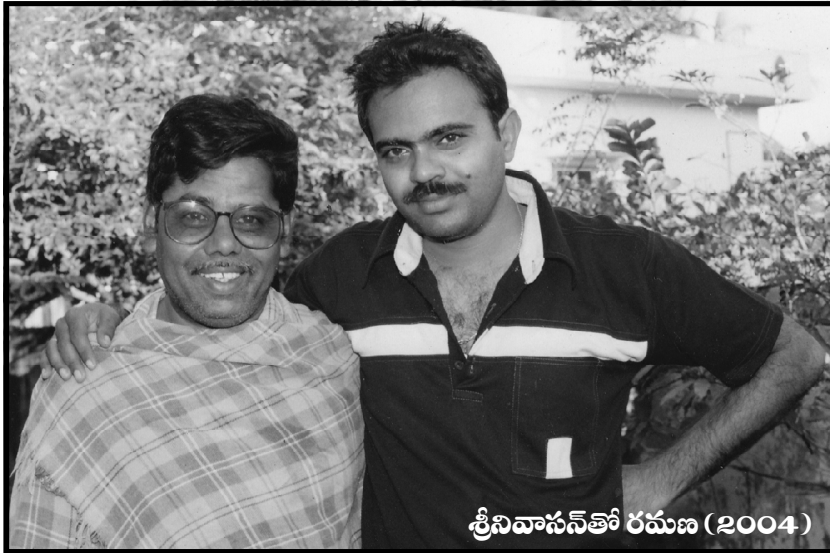
మా ఇంటి మెగాస్టారు - మా మంచి మాస్టారు

.... కలిగొట్ల వెంకట శ్రీనివాసన్

సమాజానికి కొన్ని కొలతలు, లెక్కలు మాత్రమే అర్థమవుతాయి. ఒకడు గొప్ప యోగి అన్నామంటే జనం కాషాయ కమండలాలో, కనీసం కొల్లాయో ఊహించుకుని ఇహ బంధాలు తెంచుకున్నాడు అన్నట్టు ఊహించుకుంటుంది. ఆయన ఒక ఫిలాసఫర్ అంటే పేజీలకు పేజీలు తత్వం గురించి రాస్తూనో, ఉపన్యాసాలు ఇస్తూనో ఉంటారని ఆశిస్తుంది. అలాగే హీరో అంటే ఒంటి చేత్తో వందమందిని మట్టి కరిపించడం గురించి ఊహిస్తారేమో. ఐతే అవేవీ అవసరం లేదు. సంసారిగా ఉండి అన్ని బాధ్యతలు సక్రమంగా నిర్వహిస్తూనే కర్మయోగిగా నిలిచే వారున్నారు. తన చిన్ని జీవితాన్ని జీవించడంలో తనకంటూ కొన్ని సూత్రాలు నిర్మించుకుని లక్షల మంది జీవితాలకు దిశను నిర్దేశం చెయ్యగల ఫిలాసఫర్ ఉన్నారు. తను తిట్టినవాడిని తిరిగి చిన్నమాట అనకుండా చిరునవ్వుతో బదులిచ్చి మట్టి కరిపించిన హీరోలు ఉంటారు. నా జీవితంలో అత్యంత దగ్గరగా చూసిన యోగి, ఫిలాసఫర్, హీరో - మా మావయ్య సూరంపూడి వెంకటరమణ. నిజానికి ఆయన తన జీవితానికి ఓ ఫార్ములా తయారు చేసుకున్నారు. ఎన్ని కష్టాలు ఎదురైనా దాన్ని అచ్చంగా అమలు చేసుకున్నారు. అలాగని జీవితాన్ని ఆస్వాదించడం మాననూలేదు. ఇదంతా ఆర్ట్ ఆఫ్ లివింగ్ తెలుసుకుని, జెన్ ఫిలాసఫీ చదువుకుని తెచ్చిపెట్టుకున్నది కాదు. తనను తాను అన్వేషించి దర్శించే మహర్షిలా తన జీవితాన్ని అనుభవించి తనదైన ఒక జీవన విధానాన్ని దర్శించారు. ఆ ఫార్ములా పూర్తిగా ఆయనలోంచి వచ్చినదే. ఆయన వ్యక్తిత్వం చూసి తెలుసుకుని కొన్ని అంశాలలో స్ఫూర్తి పొందిన చాలామందిలో నేనూ ఒకణ్ణి. ఆ విషయాలు పదిమందితో పంచుకుంటే మరికొందరికి ఉపయోగమని నమ్ముతూ ఈ వ్యాసం రాస్తున్నాను.

మావయ్య చిన్నతనం పూర్తిగా పేదరికంలో సాగింది. తండ్రి చనిపోతే అన్నయ్యలతో ఉమ్మడి కుటుంబంలో పెరిగాడు. చదువుకోవడమే కష్టమైన దశలో ట్యూషన్లు చెప్పుకుని చదివాడు. ఆ తర్వాత ప్రభుత్వోద్యోగం వచ్చి తన

కాళ్ళ మీద తానూ నిలబడి, ఉమ్మడి కుటుంబం ఎవరి దారి వారిది అయిపోయాకా కూడా కుటుంబంలో అందరికీ అండగా నిలబడిన దగ్గర నుంచీ నాకు తెలుసు. ఎవరు ఏం అన్నారు, ఏమనుకున్నారు లాంటివి ఆయనకు చాలా చిన్న విషయాలు. ఎవరికీ ఏం కావాలి, వారికి తాను ఏం చెయ్యాలి అనేదే తనకి ముఖ్యమైన విషయం. తనకన్నా పెద్దవాళ్ళు అందరినీ కొడుకులా చూసుకునేవాడు, తనకన్నా చిన్నవాళ్ళని సొంత తండ్రీలా చూసేవాడు.

శ్రీనివాసన్ తో రమణ (2004)

రోజురోజుకూ అరుదైపోతున్న ఆత్మీయతానురాగాలకు ఆయన నిలువెత్తు రూపం. చెల్లెలి పిల్లలా, అన్నయ్య పిల్లలా, అక్క పిల్లలా, సొంత పిల్లలా అన్న తేడా ఎక్కడా మచ్చుకైనా కనిపించేది కాదు. పిల్లలు ఎవరైనా పిల్లలే. మరీ మాట్లాడితే చెల్లెళ్ళు కూడా పిల్లలే అన్నట్టుగా ఉంటుంది ఆయన వ్యవహారం. ఇక ప్రత్యేకంగా చెప్పుకోవాల్సింది ఆయన తన తల్లిని చూసుకున్న పద్ధతి. మావయ్య వాళ్ళ అమ్మని ప్రేమించి చూసుకున్న పద్ధతిలోనే ఆయన వ్యక్తిత్వం తెలుస్తుంది. మా అమ్మమ్మ ప్రారంభంలో ధనవంతులే అయినా జీవితమంతా కష్టాలు, పేదరికం అనుభవిస్తూ, వృద్ధాప్యంలో మాత్రం మావయ్య దగ్గర చాలా సంతోషం అనుభవించింది. విలువనివ్వడం, ఆరోగ్యం చూసుకోవడం, ప్రేమగా మాట్లాడడం ఇలా ఏం చూసినా ఆవిడకి జీవితం స్వర్గంగా చేసాడు. వాళ్ళు

అద్దె ఇల్లు వెతుక్కునేటప్పుడు పెద్ద వయసు ఉన్న మనుషులు ఉంటే ఇల్లు ఇవ్వం అని కొందరు ఇంటి ఓనర్లు కండిషన్ పెట్టేవారట. ఆ మాట వింటే మాత్రం శాంతమూర్తి అయినా అగ్రహోదగ్రుడు అయి పోయేవాడట. తన తల్లిని మాట అనే అవకాశమే ఇవ్వకూడదన్న కారణంతో ఆర్థికంగా ఇబ్బందులు ఉన్న రోజుల్లో తెగించి ఇల్లు కొనేశాడు. ఎవరైనా పెట్టుబడిగానో, స్వంత కారణాలతోనో ఇల్లు కొంటారు. తల్లికోసం ఇబ్బందులు పడి మరీ ఇల్లు కొనడం ఎక్కడైనా ఉందా? ఆ ఇబ్బందుల్లోనే ఆయన ఏటేలా మా అమ్మమ్మ పుట్టినరోజును పెద్ద పండుగలా చేసేవాడు. తన పుట్టినరోజు ఎప్పుడూ జరుపుకోని మావయ్య తల్లి పుట్టినరోజు మాత్రం క్రమం తప్పకుండా చేసేవాడు. ఇంతకీ విచిత్రం ఏమిటంటే ఒక పుట్టినరోజు పండుగలో మా అమ్మమ్మ అనారోగ్యానికి వైద్యం చేస్తున్న హాస్పిటల్ లో అమ్మమ్మని బాగా చూసుకున్న డాక్టరుకేకాక నర్సుకు, కాంపౌండర్ కి సన్మానం చేసి గౌరవించారు.

తన తల్లి సామిత్రి పుట్టినరోజున ఆమెకు వైద్యం చేసిన డా॥ వెంకటరత్నంగారి సన్మానం (2004)

కష్టనష్టాలు ఎదురైనా ఇంటి పేరు, ప్రఖ్యాతులు నిలబెట్టేలా ప్రవర్తించడం ఆయన వ్యక్తిత్వంలోని మరో ప్రధానాశం. కష్టం మనిషికి గీటురాయి. నిజంగా బంగారమేదో, కానిదేదో ఆ గీటురాయి చెప్పేసినట్టే ఈ కష్టం మనిషిని పరీక్షిస్తుంది. ఆ పరీక్షలో ప్రతీసారి మావయ్య నెగ్గాడు. ఎన్ని పనులు చుట్టుముట్టినా, మిన్ను విరిగి మీద పడినా తానూ చెయ్యాలన్నదేదో చేసుకుపోడమే ఆయన మూలతత్వం. ఎవరైనా సాయం అర్థిస్తే తన కష్టనష్టాలు ఆయనకు

ఎప్పుడూ గుర్తుకురావు. సహాయం చెయ్యడం తన ధర్మమైతే చేసుకుపోయేవాడు.

అలాగే ఆయనకంటూ ఒక స్వంత సిద్ధాంతం, వ్యక్తిత్వం ఉన్నాయి. తండ్రిగా, భర్తగా, కొడుకుగా, బంధువుగా, బడి మాస్టరుగా, ఇప్పుడు విశ్రాంత ఉద్యోగిగా తన సిద్ధాంతాన్ని అన్ని పాత్రలకూ, పరిస్థితులకు అన్వయించుకుని జీవిస్తాడు. ఆయన చుట్టూ ఉన్న వ్యక్తులు వేరైనా, పరిస్థితులు మారినా మారొచ్చుగాక ఆయన వ్యక్తిత్వం మాత్రం సమున్నతంగా నిలబడే ఉంది. అది నీళ్ళలా ఎందులో పోస్తే దానిలా మారేదీ కాదు, రాయిలా ఏం వచ్చినా చలించనిదీ కాదు. అది ప్రత్యేకం. ఆయన సిద్ధాంతం / తాత్త్వికత వేలిముద్రలా అత్యంత విశిష్టం. గొప్ప నాయకులు, తత్త్వవేత్తలు, రచయితలూ, కళాకారులు మాత్రమే అలా జీవన తాత్త్వికత తయారు చేసుకో గలుగుతారు. మిగిలిన వారంతా అనుసరించి తీరాల్సిందే. సొంతంగా ఒక జీవన తాత్త్వికత కలిగిన ఆ కోవకే చెందినవాడు మా మావయ్య. పైగా నా సిద్ధాంతం ఇది అని ఎప్పుడూ ఎవరికీ చెప్పేవాడు కాదు. చేసుకుపోవడమే తప్ప నా జీవన వేదాంతం ఇది అని ఆయనకే తెలిదేమో. ఆయన ఆదర్శాలు నోటితో కాక చేతలతోనే చెప్పారు. జీవితాన్ని సరళంగా ఉంచుకోవడం, నిజాయితీని విడిచిపెట్టక పోవడం, ఎవరినీ బాధ పెట్టకపోవడం, తను ధర్మమని భావించింది. ఎన్ని కష్టనష్టాలు ఎదురైనా చేసి తీరడం లాంటివి కొన్ని లక్షణాలు.

రచ్చ గెలిచేవారు చాలామంది ఇంట గెలవలేరు. ఎందుకంటే బయట సమాజాన్ని, దూరంగా ఉండే బంధుమిత్రులు ప్రభావితం చేయడానికి వారి సమయం ఖచ్చితంగా పిల్లలతో మాట్లాడేందుకు కూడా సమయం ఉండదు. ఐతే మావయ్య ఇంట గెలిచాకే రచ్చ గెలిచాడు. ఆయన వ్యక్తిత్వం, నిబద్ధత తనతోనే మిగిలిపోలేదు. ఆయన జీవితాన్ని ఆదర్శంగా తీసుకుని ఆయన పిల్లలు కూడా నిజమైన వారసులుగా తయారవ్వడం విశేషం. తాను ఎక్కడికి వెళ్ళినా పిల్లలను తనతోపాటుగా తీసుకువెళ్ళడం, తనకు తెలిసిన గొప్ప వ్యక్తులతో పరిచయం చేయడం లాంటివి చేయడంతో పిల్లలు కూడా ఉన్నతమైన వ్యక్తిత్వంతో అణిముత్యాల్లా తయారయ్యారు. పైన చెప్పిన మిగిలిన అన్ని చేయవచ్చు కానీ ఈ పని చేయడం మాత్రం సాధారణమైన విషయం కాదు. గొప్ప గొప్ప

వ్యక్తులు చాలామంది పిల్లలను తమంత గొప్ప వ్యక్తులుగా తీర్చిదిద్దడంలో ఫెయిల్ అయినవారే. కోట్లాది మందిని ప్రభావితం చేయగలిగిన నాయకులనే తన ఏకలవ్య శిష్యులుగా చేసుకున్న గాంధీజీ సొంత కొడుక్కి ఆదర్శాన్ని, దాన్ని ఆచరించడంలో ఉన్న గొప్పదనాన్ని వివరించలేకపోయారు. ఆ లోటు కూడా మా మావయ్యకు లేదు.

అన్నలు వదినలతో రమణ దంపతులు

జీవితంలో ఆటు పోట్లు ఎదుర్కొన్న వాళ్ళు చాలామంది మూస మనుషులు అయిపోతుంటారు. తమ చిన్ననాట అనుభవించిన కలలను విడిచిపెట్టుకుంటూ పోతారు. ఐతే మావయ్య కఠినమైన జీవితాన్ని అనుభవిస్తూ, బాధ్యతలు బంధాలు నిర్వర్తిస్తూనే చివరకు తనకు ఆసక్తి ఉన్న కళారంగాన్ని కూడా వదులుకోలేదు. పగలంతా స్కూల్లో, సాయంత్రాలు హడావుడి పనుల్లో, ఆపైన రచన వ్యాసంగంలో రోజంతా కరిగిపోయినా రాత్రి పన్నెండు గంటలకు నాటకాల రిహార్సల్స్ కి వెళ్లి తెల్లవారుజామున ఇంటికి వచ్చేవాడు. ఐతే అదేమీ ఆయన ఇబ్బందిపడుతూ చేసినపనికాదు. ఆయన కావాలని ఆస్వాదిస్తూ చేశారు. కొందరు యోగా చేసినట్టుగా ఆయన కళలో శాంతి వెతుక్కున్నారని అనిపిస్తుంది నాకు. హాస్యంతో అందరినీ అలరించే మావయ్య తనని రీచార్జ్ చేసుకుంటాడు.

అస్వాదిస్తూ చేయడంవల్ల కావచ్చు చాలా గొప్ప కళాకారుడు ఆయన. కళ కేవలం ప్రదర్శించేదే కాదు. నిత్యజీవితంలో ప్రతి అంశంలోనూ ఆయనకి కళాత్మకంగా జీవిస్తారు. తెలుగుపై ఎంత ప్రేమంటే ఆయన ఇల్లే తెలుగు లోగిళ్ళకు అనలైన అర్థం అనిపిస్తుంది నాకు. ఆ ఇంట్లో వినిపించేది కనిపించేది అంతా తెలుగుదనమే.

చివరగా నాకు ఆయనలో ఆశ్చర్యం రేకెత్తించే విషయం ఏంటంటే పైన చెప్పినవన్నీ చేస్తూనే జీవితాన్ని నవ్వుతూ అస్వాదించడం. కష్టాల్లో, సమస్యల్లో, సమయం లేని సందర్భాల్లో కూడా తనను తాను సంతోషంగా ఉంచుకోగలగడం. పెద్ద పెద్ద హోదాల్లో పనిచేస్తూ, విపరీతంగా సంపాదించుకుంటూ కూడా తామేదో దారుణమైన కష్టం పడిపోతున్నాం అన్న భ్రమలో ఉండేవాళ్ళనే ఎక్కువ చూస్తున్నాం. తను చేసే పనిలో ఉన్న స్ట్రెస్ కుటుంబం మీద చూపించి ఇంటిని నరకంగా మార్చుకునే వాళ్ళూ ఉన్నారు. కానీ నిజమైన కష్ట నిష్ఠూరాలు అనుభవిస్తూ, అవకాశం ఉన్నా అవినీతి వైపు కన్నెత్తి చూడకుండా అత్యంత నియమబద్ధమైన జీవితం జీవిస్తూ కూడా మావయ్య అదేదో పెద్ద కష్టం అనుకోలేదు. రోజుకు ఇరవై, ముప్పై కిలోమీటర్లు సైకిల్ తొక్కుతూ వెళ్ళినా ప్రయాణంలో ఆనందాలను అస్వాదించాడు. ఏ రోజూ సంతోషాన్ని చెరిగిపోనివ్వలేదు. ఉన్న కొంత సమయాన్ని, కాస్త డబ్బునీ, కొద్ది అవకాశాన్నీ జీవితం జీవించేందుకు, పక్కవారికీ సంతోషం పంచేందుకు ఉపయోగించాడు. కష్టాలు ఎదుర్కొనేటప్పుడు చిరునవ్వు నవ్వగలిగిన వాడినీ, తను నమ్మిన విలువల కోసం తనను తానూ గెలవగలిగిన వాడినీ, ఏమున్నా ఏమీ లేకున్నా ఎప్పుడూ ఒకేలా ఉండగలిగిన వాడినీ హీరో అనొచ్చు అని ఒప్పుకుంటే మా మావయ్య మెగాస్టార్.

వ్యాసకర్త ఐ.సి.దబ్బ్యు. చదివి అక్కెంట్రీ, సాఫ్ట్వేర్ నిపుణునిగా పనిచేస్తున్నారు. ప్రస్తుతం విప్రోలో లీడ్ కన్సల్టెంట్ హోదాలో ఉన్నారు. శ్రీనివాసన్ వెంకటరమణ మేనల్లుడు. చిన్నతనం నుంచి ఆయనను దగ్గరగా చూసిన వ్యక్తి.

తారుమారు

- "కొలో అన్నయ్యా...! ఎక్కడున్నారో? ఇంకొకటింటి చచ్చి పోతున్నాను" అంటూ రోడ్పైకి పైకిల్ మీద వెళ్ళగానే ఫోన్. "ఎక్కడెంటి గూడెంలోనే ఉన్నాను. ఇప్పుడే బయటకు బయల్దేరినా" అన్నాను. "గూడెమా?" అని అవోక్కయి. "అయితే రింగ్ నెంబరండి" అంటూ ఫోను పెట్టేసింది.
- నేను మరలా 4 నిమిషాలు పైకిల్ తొక్కి బస్టాండ్ దగ్గరకు చేరుకున్నాను. మళ్ళీ ఫోను వెళింది. "ఓరే అన్నయ్యా ఎక్కడున్నావురా"
- "జస్టాండ్ దగ్గరవ్లా"
- "ఇంకొక నేను చేసానురా ఎవరికి వెళ్ళింది? పోల్స్ ఇప్పుడైనా నువ్వే ఫోను ఎత్తివు"
- "ఇంతకీ నీ పేరేంటవ్లా"
- "పేరొ? రహదేవి"
- "నాకు రహదేవి అన్న చెల్లెలు ఉన్నమాట నిజమేగాని నేను వ్రాతం మీ అన్నయ్యలా కాదు. నా పేరు వెంకటరమణ, మాది తొడేపల్లిగూడెం. "అయ్ బాబోయ్ మళ్ళీ మీరొ".
- ఇంకా ఏది నిమిషాలు గడిచి ఫైర్ ఫ్లేషన్ దగ్గరకు వెళ్తే మళ్ళీ ఫోన్.
- "ఓరేయ్ అన్నయ్యా పొద్దుటినించి సుబ్బాపోతున్నాను రి. నీకు ఫోన్ చేస్తాంటే ఎవర సుబ్బావోడు ఎవరో ఎత్తుతున్నాడురా"
- "ఆ ఎవర సుబ్బావోళ్ళి నేనే. మీ అన్నయ్యలా కాదు".
- అయ్యో మీరొ! సారీ అండీ. అంటూ ఫోన్ కట్ చేసింది.

ఈ సంఘటన అక్కడితో అయిపోయిన ఇదే సంభాషణ ఎందరో ప్రేక్షకుల నవ్వులు పూయించింది. రమణ స్కిట్గా, జోక్గా మరికొందరికి ఎన్నెన్నో వేదికలపై ప్రదర్శించారు. అనుభవించేటప్పుడు చిరకైనా, ప్రదర్శించేటప్పుడు ఏదిమందిని నవ్వించిన తృప్తి మిగులుతుంది.

కళాకారునిగా ...

తే॥ అక్షరాస్యత కోసమై అభినయించి,
నవ రసమ్ములు పండించు నటన జూపి;
శిష్యులకు నేర్పి, సత్కాళాసేవజేసి,
వృద్ధనటులకు జీవనవృద్ధి సలిపె!!

టి.వి.సీరియల్ షూటింగ్కు సిద్ధమవుతున్న దృశ్యం

అడ్డగర్ల వెంకటేశ్వరరావు,

కళాకారుడు,

విశ్రాంత ప్రధానోపాధ్యాయుడు, తాడేపల్లిగూడెం.

తాడేపల్లిగూడెం మండలం కడియద్దలో అక్షరదీక్ష ప్రచార కార్యక్రమం జరుగుతోంది. అది నాలుగు రోడ్లకూడలి. అక్కడ చుట్టూ జనం గుముగూడి ఉన్నారు. “మోసం” అనే నాటిక ప్రారంభమైంది. ‘ఒరే ఎంకటేశూ! ఎక్కడున్నావురా’ అని ఓ తండ్రి అరుపులు. అందరూ అటువైపు చూస్తున్నారు. తప్పుకోడెహ మా ఎంకటేశు కనిపించాడా... ఏరా సుబ్బయ్యా! అన్నాడు. వాళ్లంటున్నారు ఉండెహె! ఇక్కడ మాస్టార్లు నాటకాలేత్తున్నారు!

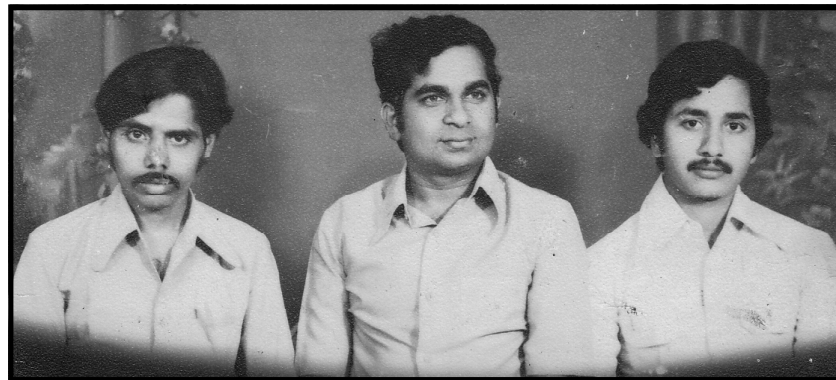
వ్యాసకర్త వెంకటేశ్వరరావుతో రమణ హాస్యవల్లరి

అని విసుక్కుంటున్నారు. ఆ వ్యక్తి జనాన్ని తోసుకుంటూ ప్రదర్శన ప్రాంతానికి వచ్చేశాడు. ఒరే బాబా ఇక్కడున్నావా? అంతా ఎతుకుతున్నానా! అంటూ కొడుకు పాత్రధారి చేతులు పట్టుకున్నాడు. అప్పటికి అందరికీ అర్థమైంది. జనాన్ని గెంటుకుంటూ వచ్చిన వ్యక్తి సూరంపూడి వెంకటరమణ మాస్టారని. అందరూ నవ్వుకుంటూ చప్పట్లుకొట్టారు. ఇంతకీ ఈ నాటికలో కొడుకు పెద్ద చదువులు చదువుతున్నానని మోసం చేస్తాడు. మోసపోయిన తండ్రి పాత్రలో చివర్న రమణ జనంచేత కంటతడి పెట్టించేవారు. ఇలా నాటికల్లో, లఘు హాస్యనాటిక (స్కిట్స్)లో నటిస్తూ కడుపుబ్బ నవ్విస్తుంటారు. చిన్న పాత్ర అయినా, పెద్దదైనా సంభాషణ, ఆహార్యం వంటి విషయాల్లో ఎంతో శ్రద్ధ తీసుకుంటారు. మేము అక్షరదీక్ష, నిరంతర విద్యా కేంద్రాలు ఏర్పాటు సందర్భంగా గూడెం మండలంలో కళాయాత్రలు చేశాం. పగలంతా పాఠశాలలో కష్టపడి పనిచేయడం, రాత్రి 11:00 గం||ల వరకు గ్రామాల్లో ప్రదర్శనలివ్వడం, ఇలా ఓ యజ్ఞంలా మా ప్రదర్శనలు సాగేవి. దీనితోపాటు తాడేపల్లిగూడెం, తణుకు, ఏలూరు వేదికలపై మేమిద్దరం వందలాది స్కిట్స్ ప్రదర్శించాం. అప్పటికప్పుడు స్కిట్ సిద్ధంచేయడం ఆయన ప్రత్యేకత. విమానాశ్రయ పాదచారుల సంఘం నెలవారీ కార్యక్రమాల్లో మా స్కిట్స్ ప్రదర్శనలు ఓ ప్రత్యేకతను సంతరించుకున్నాయి. మా ఇద్దరిలో ఎవరు ఆ కార్యక్రమానికి వెళ్లకపోయినా ఆ సంస్థ సభ్యులు ఫోన్లుచేసి అడుగుతుంటారు. రమణ నన్ను బావగారూ అని ముద్దుగా పిలుస్తారు. నేనైతే బావగారు, అల్లుడుగారు అని పిలుస్తుంటాను. ఆయన పనిచేసిన పాఠశాలల్లో విద్యార్థులను మంచి కళాకారులుగా తీర్చి దిద్దడం ఆయన ప్రత్యేకత. వార్షికోత్సవ కార్యక్రమాల్లో గ్రామ యువకుల్ని కూడా భాగస్వాముల్ని చేసి వారితో కూడా ప్రదర్శనలు ఇప్పించడం విశేషం. గణపవరం మండలంలో కూడా రమణ అక్షరదీక్ష కార్యక్రమాల్లో బాగంగా వీధి నాటికలు వేసి అక్షరాస్యత అభివృద్ధికి విశేష కృషిచేశారు.

వెంకటేశ్వరరావు చింతామణి నాటకంలో సుబ్బిశెట్టి పాత్రధారిగా రాష్ట్ర, రాష్ట్రేతర ప్రాంతాలలో పేరు పొందిన నటులు. ప్రధానోపాధ్యాయునిగా ఉద్యోగ విరమణ చేసి రంగస్థలంపై నటిస్తూ కళాకారుల సంఘంలో కోశాధికారిగా సేవలందిస్తున్నారు.

రియాలిటీ షో

అది రెమనెంస్ ఫర్ (తూ||గో||జిల్లా) బస్టాండ్. అప్పటికి రైతి 8:00 గంటలైంది. ఓ వ్యక్తి గట్టిగా కేకలేయడం మొదలుపెట్టాడు. "దమ్ముంటే రండెతో" అని అరుస్తున్నాడు. కొందరు అతని వెంటం చూసి కంగారు పడుతున్నారు, కొందరు నవ్వుకుంటున్నారు. ఆ గుంపులో ఉన్న ఇద్దరు "ఓరేయ్ ఇంకో ప్లేజ్ మీద మిమిక్రీ చేసిన లెక్చరర్ ఆయనే కదరా, ఏం చదివితే ఏం లోభం, అప్పుడే తొగిసి గందరగోళం చేస్తున్నాడు చూడు" అనుకుంటున్నారు. కొంతసేపు అయ్యాక ఆ వ్యక్తి శాంతించాడు. అప్పుడు "ఏం రవణా ఎలా ఉంది మన రియాలిటీ షో" అనడంతో అక్కడున్న వారందరూ ఆశ్చర్యపోయారు. "ఇదంతా సరదాగా చేసిన ప్రా" అన్నారు వెంటనే కొందరు. అత్తిలి ప్రిగి కళాశాలలో లెక్చరర్ గా ప్రాచీన్ వందలాది వేదకలపై నాటికలు, మిమిక్రీ షోలు చేసేవారు. సినీ క్రాస్వరకుడు బళ్ళారా నందం, తన క్రియ శిష్యుడైన వెంకటరమణను కూడా తీసుకెళ్ళి తన మిమిక్రీ చేసేముందు రమణతో ఏకప్రాతలు చేయించేవారు. అలా రెమనెంస్ ఫర్ వెళ్ళినపుడు జరిగిన సరదా సంఘటనే ఇది. "రవణా నేను ఇప్పుడే తమాషా చేస్తా చూడు, నేను తొగినట్టు నటిస్తాను, నువ్వు నన్ను పట్టుకుని ఆవుతున్నట్టు నటించు" అంటూ బస్టాండ్ లో తొగినట్టు కదావిడి చేశారు.

సినీనటుడు కాకముందు బ్రహ్మానందం, మిత్రుడు పెమ్మరాజు శ్రీనివాస్లతో వెంకటరమణ (1978)

ఇక ఇకలు పోతే ఊరుకోను...

అవి అత్తిలి మండలం స్కైపైరపురంలో రొమలింగేశ్వరస్వామి కళ్యాణోత్సవాలు జరుగుతున్న రోజులు. ఆరోజు అత్తిలి లెక్చరర్ బ్రహ్మానందం (ప్రస్తుత ప్రముఖ సిని తీర్మానకుడు) మిమిక్రి ఏర్పాటు చేశారు. కందుమర్లు, ఆరవల్లి, కొంకణి, గ్రామాల ప్రజలుకూడా ఆ కార్యక్రమానికి వచ్చారు. సభ కిక్కిరిసిపోతోంది. బ్రహ్మానందం మిమిక్రి మొదలైంది. అయిదు నిమిషాలు అయింది ఒక్కరూ నవ్వడంలేదు, పది నిమిషాలైనా అదే పరిస్థితి. నవ్వొచ్చింది కొని గుప్పెట్లో ముఖం దించుకొంటున్నారు. ఆయన వెంటే ఉన్న సూరంపూడి వెంకటరమణను బ్రహ్మానందం పిలిచారు. "ఇదేమిటి రమణ ఇన్ని జోకులు వేసినా ఒక్కరూ నవ్వరేమిటి? విషయం కనుక్కో" అన్నారు. జనంలోకి వెళ్లి ఎందుకు మీరు నవ్వడంలేదు? అని అడిగితే సత్యంగా (ఆపూరి పెద్ద అసంతర కాలంలో జడ్.పి. వైస్-ఛైర్మన్) ఇక ఇకలు పోవద్దన్నారు. వచ్చే ఆయన పెద్ద లెక్చరర్ గారు పిచ్చు పిచ్చుగా నవ్వుతే ఊరుకోను అని మైక్ లో చెప్పారు. అప్పటికి మిమిక్రి అంటే అవగాహన లేకపోవడమే కారణం. అప్పుడు రమణ సత్యంగా దగ్గరకు వెళ్లి "ఇది నవ్వుకోవలసిన కార్య క్రమమండి కొస్త మీ వెళ్ళకు చెప్పండి" అని చెప్పారు. వెంటనే ఆయన వేదిక ఎక్కి "ఇది నవ్వుకొనే ప్రొగ్రామ్ అంటే మీరు నవ్వుకోవద్దు" అనడంతో నవ్వులు ప్రారంభమయ్యాయి. ఇక బ్రహ్మానందంగా బ్రహ్మానందమే పొందారు.

చురుకైన మొద్దబాబాయి

... నామాల మూర్తి

సినీ హాస్యనటుడు

హాస్యబ్రహ్మ జంధ్యాల రచించిన 'ఏక్డిన్ కా సుల్తాన్' నాటిక కడుపుబ్బ నవ్విస్తుంది. నా మిత్రుడు సూరంపూడి వెంకటరమణ ఆ నాటికలో టైటిల్ రోల్ తో పాటు పెద్ద గుమాస్తాగా కూడా నటించేవారు. ఆయన డిగ్రీ చదువుతున్నప్పుడు అప్పటి వారి లెక్చరర్, ప్రస్తుత హాస్యనటుడు బ్రహ్మానందం పర్యవేక్షణలో అత్తిలి కళాశాల వార్షికోత్సవంలో ప్రదర్శించారు. అప్పటికే రమణ నటన అంటే ఓ క్రేజ్ ఉండేది. ఏక్డిన్ కా సుల్తాన్ లో హెడ్ గుమాస్తాగా వేదికపై నటిస్తుండగా కాఫీకప్పు తిరగేసి తాగుతున్నారు రమణ. ఇక చూస్తోండి కిందనుంచి ఈలలు రమణకు పొరపాటు అర్థమైంది. ఏం చేయమంటారు బాబూ ఆఫీసర్ ముండావాడు నా ప్రాణం కుదురుంచడంలేదు. అందుచేత కాఫీ ఎలా తాగుతున్నానో నాకే తెలియడంలేదు అన్నారు. ఈ సమయస్ఫూర్తి విద్యార్థులతో సహా లెక్చరర్లందరూ కరతాళధ్వనులు చేశారు. నాటిక అయ్యాక బ్రహ్మానందం ఆనందంతో రమణకు షేక్ హ్యాండిచ్చారు. బ్రహ్మానందం దర్శకత్వంలో మొద్దబాబాయి అనే ఏకపాత్ర చేసేవారు. మా గురువుగారు దర్శకులు, నటులు మల్లాది సూర్యనారాయణ నాతో రమణగారు చేసే ఏకపాత్ర చూడండి. అది మీకు ఉపయోగపడుతుంది అన్నారు. నేను ఆ ఏకపాత్ర చూసి మరికొంత అభివృద్ధిచేసి 'బండబాబాయి' పేరుతో ప్రదర్శనలిచ్చాను. ఏక పాత్రాభినయ పోటీల్లో ఈ పాత్రకు నాకు వందలాది మొదటి బహుమతులు వచ్చాయి. నటుడు, దర్శకుడు హరగోపాల్ (ఆంధ్రాబ్యాంకు)తో కలిసి 'ఈ మలుపు ఏవైపు' నాటిక గుంటూరు నాటక పోటీలలో ప్రదర్శించారు. ఇందులో బ్రహ్మానందం కూడా నటించారు. మా భూమి చిత్ర దర్శకుడు తిలక్ వద్ద సహాయ దర్శకునిగా పనిచేసిన వడ్డి రమేష్ ఈ నాటికకు దర్శకుడు. నేను అందులో రకరకాల భాషలు కలగలిపి మాట్లాడాను. దీనికి దుబాసీగా రమణను నటించమన్నారు. ఆయన అద్భుతరీతిలో అనువాదం చేసి ప్రేక్షకుల్ని విశేషంగా ఆకట్టుకున్నారు. ఇప్పటికీ ఈ దృశ్యం గుర్తుకువస్తే నాకు నవ్విస్తుంది.

సినీనటుడు బ్రహ్మానందం అత్తిలిలో ఉన్నప4డు రమణతో చాలా సన్నిహితంగా మెలిగేవారు. వారిద్దరూ దగ్గరి బంధువులా అన్నట్టు ఉండేవారు. అదే సమయంలో ఏలూరులో యువజనోత్సవాలు జరిగాయి. రమణ కళాశాల విద్యార్థిగా పాల్గొని వ్యాసరచన, వక్తృత్వ పోటీల్లో ప్రథమస్థానం పొందగా, ఉపాధ్యాయునిగా నేను పెరవలి సమితికి ప్రాతినిధ్యం వహించి ఏకపాత్రల్లో ప్రథమస్థానం పొందాను. ఇద్దరం ఒక వేదికపై బహుమతులు అందుకోవడం ఇప్పటికీ నాకు ఆనందం కలిగించిన విషయం. ‘తాళి’ చిత్రంలో నా పాత్ర బాగా హిట్ అయింది. అప్పుడు గణపవరం మండలం దాసుళ్ళ కుముదపల్లి గ్రామంలో రమణ ప్రధానోపాధ్యాయునిగా పనిచేస్తున్నారు. ఆయన వార్షికోత్సవం నిర్వహించి నన్ను ముఖ్య అతిథిగా పిలిచి ఘన సన్మానం చేశారు. జీవితంలో ఎన్నో సన్మానాలు పొందినా రమణ చేసిన సన్మానం మాత్రం నాకు ఆనందాన్నిచ్చింది.

అల్లుడుపోరు అమ్మాయిజోరు సినిమాలో నటించిన రమణ. చిత్రంలో ప్రముఖ నటులు సాక్షి రంగారావు, కాస్ట్యూమ్స్ కృష్ణ.

వ్యాసకర్త ఉపాధ్యాయునిగా ఉద్యోగ విరమణ చేసి, ప్రస్తుతం సినిమాలలో హాస్యపాత్రల్లో నటిస్తున్నారు. గతంలో ఉద్యోగం చేస్తూనే ఏకపాత్రలు, నాటకాలలో రాణించి, అనేక బహుమతులు, అవార్డులు అందుకొన్నవారు.

రమణావతారాలు :

... తమ్మా సత్యనారాయణ

బహుముఖుడు

తే|| “రమణ” - ఎవరన్న చెప్పగారాదు మనకు!
ఒకట గురువగు, వినయాన ఒదుగు లఘువు,
ప్రియుడు కళలకు, సంస్కృతీ ప్రేమికుండు,
బహుముఖీనపు ప్రజ్ఞల ప్రాభవమ్ము!!

వెంకటరమణ ఉద్యోగవిరమణ సభలో ఆయనను సత్కరించేందుకు విచ్చేసిన రాజకీయ, సినీ, నాటక, సాహిత్య ప్రముఖులు

అత్తిలికి అయ్యంకి మా వెంకటరమణ

ముదునూరి వేణుగోపాలరాజు

విశ్రాంత గ్రంథ పాలకులు,
హౌసింగ్ బోర్డు కాలని, తాడేపల్లిగూడెం

పుస్తకం సమాజ హితాన్ని కోరుతుందని నమ్మిన మా ప్రియమిత్రులు సూరంపూడి వెంకటరమణ. ఉపాధ్యాయునిగా, కవిగా, రచయితగా, కళాకారునిగా, అన్నింటినీమించి కుటుంబ పెద్దగా ఎంత హడావుడి ఉన్నా ఆయనకు గ్రంథాలయం అంటే ప్రాణం. అందువల్లనే ఆయన గ్రంథాలయాల అభివృద్ధికి విశేష కృషిచేశారు. ముఖ్యంగా నేను 1979లో అత్తిలి గ్రంథాలయం అధికారిగా పదవీ బాధ్యతలు స్వీకరించినపుడు రమణ ఎన్నో విధాల గ్రంథాలయానికి సహకరించడం తెలుసుకున్నాను.

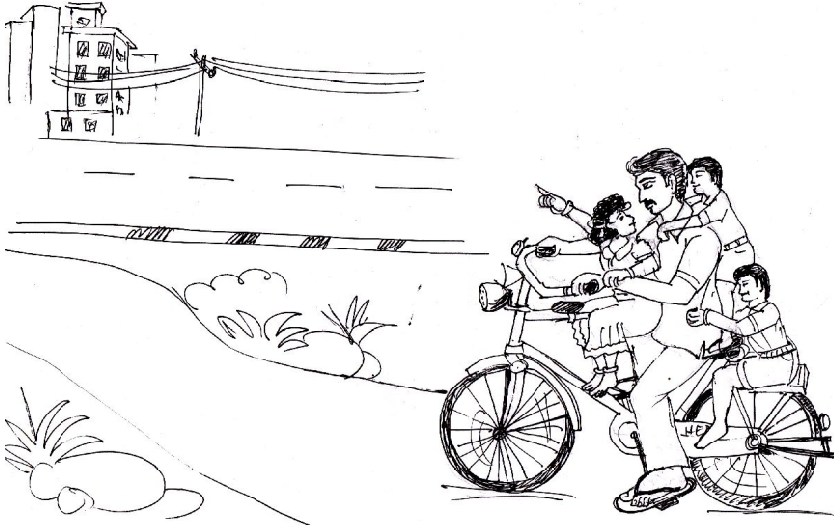
అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య అవార్డుతో రమణ బృందం
(కుడివైపునుండి మూడవవారు)

చిత్రంలో నాటి గ్రంథాలయాధికారులు తమ్మయ్య, కృష్ణారావు, సంఘం ఉపాధ్యక్షులు సురేష్ బాబ్బి, ప్రధాన కార్యదర్శి హనుమంతరావు, సంయుక్త కార్యదర్శి సత్యనారాయణ, రవికిషోర్, కె.వి.సత్యనారాయణ

అప్పుడు గ్రంథాలయోద్యమ నాయకులు పెమ్మరాజు బాపిరాజు అధ్యక్షునిగా, నేటి ప్రముఖ సినీ హాస్యనటుడు బ్రహ్మానందం ఉపాధ్యక్షునిగా, వెంకటరమణ ప్రధాన కార్యదర్శిగా గ్రంథాలయ అభివృద్ధి సంఘం ఏర్పాటుచేశాం. అనంతరం రమణ ఆధ్వర్యంలో ప్రముఖ అవధాని రావూరి వెంకటేశ్వర్లుని రప్పించి అత్తిలిలో అవధానసభ నిర్వహించారు. అప్రస్తుత ప్రసంగ పుచ్చకునిగా రమణ ఆహుతులను కడుపుబ్బ నవ్వించారు. ఆ విధంగా గ్రంథాలయంలో ఎందరో ప్రముఖుల్ని రప్పించి కార్యక్రమాలు చేశారు. పెద్దల సాయంతో గ్రంథాలయాన్ని అభివృద్ధి చేశారు. ఆ గ్రంథాలయం 25వ వ్యవస్థాపక దినోత్సవానికి వారం రోజులు సభలు నిర్వహించారు. రజతోత్సవ సంచిక విడుదలచేశారు. పాలి ప్రసాద్ జిల్లా గ్రంథాలయ సంస్థ అధ్యక్షునిగా ఉండగా ఉత్తమ సేవలు అందించిన గ్రంథాలయ సేవకులకు అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య అవార్డు ఇస్తామని ప్రకటించారు. ఈ అవార్డుకు సూరంపూడి వెంకటరమణను ఎంపికచేసి జిల్లా సభలో ఘనంగా సన్మానించి, పురస్కారం అందజేశారు. ఇది అత్తిలి గ్రంథాలయ చరిత్రలో అపురూప విషయం. అత్తిలి గ్రంథాలయ అభివృద్ధి విషయంలో రమణ ఎంతో కృషిచేశారు. దీనితో ఆ ప్రాంత గ్రంథాలయాల అభివృద్ధికి తనవంతు సహకారం అందించారు. తాడేపల్లిగూడెంలో కూడా గ్రంథాలయ అభివృద్ధికి ఎంతో కృషిచేశారు. పెమ్మరాజు బాపిరాజు ఆధ్వర్యంలో రమణను ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రంథాలయ సంఘం ఉపాధ్యక్షులుగా విజయవాడలో ఎన్నుకోవడం ఆయన కార్యదీక్షకు వారిచ్చిన కితాబుగా చెప్పవచ్చు. గ్రంథాలయోద్యమ నాయకులు వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యను అత్తిలి తీసుకు వచ్చిన ఘనత రమణకు దక్కుతుంది. గ్రంథపాలకులందరికీ ఆయన ఎంతో సహకారం అందించారు. గ్రంథాలయ వారోత్సవాలు ప్రతీ ఏటా ఘనంగా జరపడానికి రమణ తన మిత్రులు వాసాభక్తుల హనుమంతరావు, హెచ్.వి.సురేష్ బాబ్బి, పెమ్మరాజు శ్రీనివాస్, జి.వి.వి.సత్యనారాయణ తదితలతో కలసి విశేష కృషిచేశారు. అందుకే ఆయన్ని అత్తిలికి “అయ్యంకి” మా వెంకటరమణ అని అంటాం. సాయిలక్ష్మి దంపతుల భావి జీవితం వైభవంగా సాగాలని ఆకాంక్షిస్తున్నాను.

వ్యాసకర్త అనేక ప్రభుత్వ గ్రంథాలయాలలో పనిచేసి, ఉద్యోగ విరమణ చేశారు. సాహిత్య సంస్థలలో చురుకైన పాత్ర వహించారు.

పిల్లలతో పైకిల్ ఫీట్లు

భార్యపిల్లల్ని సుఖపెట్టాలంటే మేడలూ మద్దెలు, ఏసీకార్లు, జేబు నిండా డబ్బు తీరిక సమయం ఉండాలి అనే అభిప్రాయం చాలా మందిలో ఉంటుంది. దీనికి వ్యతిరేకి మా బావగారు రమణ. ఆయన్ని బావో అనటానికి రెండు కారణాలున్నాయి. ఆయన ఆత్మీయంగా అందరిలో కలిసిపోవటం ఒకటైతే మేమిద్దరం 'ఫ్రీడం ఫైటర్' నాటికలో నటించడం మరో కారణం. అందులో ఫ్రీడం ఫైటర్ (కూనిరెడ్డి శ్రీనివాస్, సిన్ సినిమా) కుమారునిగా రమణ నటించే ఆయనకు బావగా నేను వేశాను. ఆ రకంగా అనేక వేదికలపై మేము బావో, బావమరుదులుగా ప్రేక్షకుల మనసుల్లో ముగిలించాం. ఇక ఉపాధ్యక్షునిగా, రచయితగా, కళాకారునిగా ఆయన ఎంత బాజీగా ఉన్నా తన కుటుంబాన్ని మాత్రం విస్మరించలేదు. నేను భీమవరంలో ఈనెడు విలేఖరిగా పనిచేసినప్పుడు అక్టోబర్ 16 కి.మీ॥

మూరంలో ఉన్న కంచుమర్లు గ్రామం నుంచి పైకిల్ పోయారు. అలా ఒంటరిగా వస్తే అది మామూలు విషయమే. ఆయనకున్న ముగ్గురు సంతానంలో సంతోషమే క్యరేజీపైకి, వల్లీ ముందు కట్టిపైకి, గాయత్రి భుజిలపైకి కూర్చోపెట్టుకుని అంతమూరం నుంచి పైకిల్ తొక్కుతూ, కబుర్లు, కథలు చెప్తూ పాటలూ, పద్యాలూ పాడుతూ వచ్చేవారు. ఈ దృశ్యం చూసిన నేనూ, నా సోదర మిత్రులూ ఈ ఆనంద కౌటోళ్ళరుడికి మనసులోనే దణ్ణాలు పెట్టేవాళ్ళం. ఆ విధంగా ఎన్నోసార్లు భీమవరం తీసుకొచ్చి పిల్లలకు నెటకాలు, సాకాంతిపథులు, సినిమాలు చూపించేవారు. ఈనెడు ముగ్గురు పిల్లలు సంస్కారవంతులుగా, సాహిత్యం అభిలషించేవారిగా తయారయ్యారంటే ఆనెటి విత్తవలే కారణంగా అనుకుంటాను.

... పైలు శ్రీనివాస్

జయంతా పత్రికా సంపాదకులు

పిళ్ళై పాత్రలో రమణ

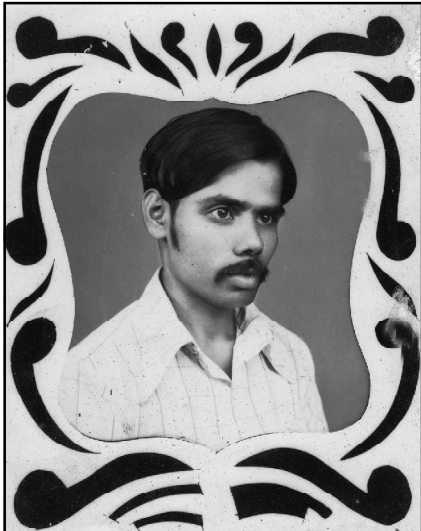
ఒక ఆనందం, ఒక గర్వం

... వల్లీశ్వర్

ప్రధాన సంపాదకులు,

‘ఆంధ్రప్రదేశ్’ (ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ మాసపత్రిక)

అప్పట్లో నేను ఈనాడు స్టాఫ్ రిపోర్టర్గా పశ్చిమగోదావరి జిల్లా బాధ్యతలు చూస్తున్న రోజుల్లో నా దగ్గరికి పాతికేళ్ళ యువకుడుగా సూరంపూడి వెంకటరమణ వచ్చాడు.

ఆనాటి రమణ

(ఫోటోగ్రాఫర్ : సందం తాతయ్య)

తనది అత్తిలి పట్టణమనీ, డిగ్రీ చదివి, భవిష్యత్లో ఉపాధ్యాయ వృత్తి స్వీకరించే ఉద్దేశ్యంలో ఉన్నానని తనకి విలేకరిగా పనిచేయాలని వుందనీ కోరిక వ్యక్తం చేశాడు. ఈ వృత్తిలో వుండాల్సిన లక్షణాలు, కఠోరమైన నియమాలు గురించి చెప్పాను. అత్తిలి లాంటి పట్టణంలో పార్ట్ టైం విలేకరిగా వృత్తిలో సంతృప్తి వుంటుందేమోగాని, న్యాయబద్ధంగా సంపాదించగల ఆదాయం చాలా తక్కువగా వుంటుందని చెప్పాను. మరోరకంగా చెప్పాలంటే అతన్ని

నిరుత్సాహపరిచే విషయాలు ఎక్కువగా చెప్పాను (నిజానికి అప్పట్లో మాకు అత్తిలిలో విలేకరి అవసరం ఉంది). నేను చెప్పినదంతా విన్నాక కూడా అతను తన ఆసక్తిని చంపుకోలేదు. ప్రయోగాత్మకంగా కొన్ని వార్తలు రాసి పంపమన్నాను. విచిత్రం ఏమంటే, వెంకటరమణ వ్రాసిన ఏ వార్తనీ తిరిగి ఎడిటింగ్ చేయాల్సిన అవసరం నాకు రాలేదు.

నేను ఈనాడులో రిపోర్టింగులో వివిధ స్థాయిలలో వేర్వేరు నగరాలలో 26 సంవత్సరాలు పనిచేసినా, సూరంపూడి వెంకటరమణలా ఎలాంటి శిక్షణ

అవసరంలేకుండానే సమర్థంగా రిపోర్టింగు చేయగలిగిన వారిని మాత్రం చాలా కొద్దిమందిని చూశాను. వెంకటరమణలో ఒక స్వతస్సిద్ధమైన జర్నలిస్టు వున్నాడు. నేను తిరుపతికి బదిలీ అయి వెళ్ళేముందు కలిశాడు. అతను జర్నలిస్టుగా రాణిస్తాడని నాకు విశ్వాసం కలిగింది. ఈ వృత్తిలోనే కొనసాగమని, మంచి భవిష్యత్తు వుంటుందనీ చెప్పాను. నేను విశాఖపట్నంలో వున్నా, ఢిల్లీలో వున్నా పశ్చిమగోదావరిజిల్లా వాళ్ళు ఎవరు కలిసినా వెంకటరమణ గురించి అడిగేవాణ్ణి. దాదాపు 20 సంవత్సరాల పాటు నాకు రమణ గురించి ఏమీ తెలియలేదు. పదేళ్ళ క్రితం ఈనాడు ఆదివారం అనుబంధంలో రమణ రాసిన కథనాలు చదివాను. విచారిస్తే తాడేపల్లిగూడెంలో వున్నట్లు తెలిసింది. నాలుగేళ్ళ క్రితం ఫోన్ చేసి మాట్లాడినప్పుడు 1983లోనే తాను టీచింగ్ వృత్తిలో స్థిరపడ్డాననీ చెప్పినప్పుడు మనస్సు చివుక్కుమంది. జర్నలిజానికి అవసరమైన విలువలు, నైపుణ్యం కల ఒక మంచి జర్నలిస్టు సమాజానికి దూరమయ్యాడు అనిపించింది. మూడేళ్ళ క్రితం, రమణ పదవీ విరమణ సభలో పాల్గొనే అవకాశం కలిగింది. గూడెంలో వివిధ రంగాలకు చెందిన ప్రముఖులు వచ్చారు. వేర్వేరు రాజకీయ పక్షాలకు చెందినవారు వచ్చారు. అందరూ రమణ గురించి, అతనిలో గల టీచింగు వృత్తి విలువల గురించి, నిజాయితీ గురించి, అన్ని వర్గాలవారు అభిమానించేలా వుండే అతని మానవ సంబంధాల గురించి మాట్లాడినప్పుడు చాలా ఆనందపడ్డాను. రమణకి నేను నేర్పింది ఏమీ లేదు. అయినా నన్ను “గురువుగారూ” అని సంబోధిస్తాడు. అది అతని సంస్కారం. అతను లేనప్పుడు వాళ్ళ ఇంటికి వెళ్ళాను. పిల్లలు సంతోష్, వల్లీ, గాయత్రితో మాట్లాడినప్పుడు, వాళ్ళు చదివే సాహిత్యం గురించి, వాళ్ళకి రమణ నేర్పిన మౌలిక జీవన విలువల గురించి విన్నప్పుడు గర్వంగా అనిపించింది. ఒక మంచి జర్నలిస్టు సమాజానికి సరైన దిశా నిర్దేశం చేయగలడు. ఒక మంచి ఉపాధ్యాయుడు ఉత్తమ పౌరుల్ని తయారు చేయగలడు. ఈ రెండు వృత్తులలోనూ తనదంటూ ఒక ముద్ర వేసుకున్న వెంకటరమణ కుటుంబాన్ని ఆ వేంకట రమణుడి అనుగ్రహం ఎల్లప్పుడూ వెన్నంటి వుండాలని కోరుకుంటూ...

వ్యాసకర్త పాత్రికేయునిగా ఉద్యోగ జీవితం ప్రారంభించి, ప్రధాన సంపాదకుని స్థాయికి ఎదిగిన వ్యక్తి. రాష్ట్ర, రాష్ట్రేతర ప్రాంతాలలో పత్రికారంగంలో పలు హోదాలలో పనిచేశారు. సంపాదకత్వం, అనువాదం, అనుస్థాపన, రచన రంగాలలో అందెవేసిన చేయి.

నా మదిలోని మాట

అప్పుడే ఆయనకి అర్ధవై వసంతాలు వచ్చాయా! అంతేకెండి మంచి మనుషులతో ఉన్నప్పుడు కాలం కొమంలా కలిగిపోతుంది. ఇక వెంకటరమణ గురించి చెప్పాలంటే - ఎక్కడనుండి మొదలు పెట్టాలి, ఎక్కడ ముగించాలి అన్నదే తెలియడంలేదు.

మధురమైన మనిషి - స్నేహితి - దయామయుడు - ఆపద్వింధవుడు - బంధుప్రితుడు - నిస్వార్థుడు - మితభాషి - ఇలా ఎన్నో మంచి గుణాలు గుర్తొస్తాయి. ఎప్పుడూ చిరుమందతోసంతో సానోని వేషధారణలో ఉండే రూపం గుర్తొస్తుంది. ఇవన్నీ మచ్చుతునకలు మాత్రమే.

ఆయనకు సంఘంలో ఉండే పరపతికి, మంచి పేరుకి కౌలవానం లేదు. ఏ స్థాయికివచ్చినా తనవద్దకు వచ్చి కట్టం చెప్పకొని అడగడమే

రమణ దంపతులను సత్కరిస్తున్న పి.టి.వెంకటేశ్వర్లు, శ్రీను ఆళ్ళ. చిత్రంలో బంధువులతోపాటు విశ్వేశ్వరరావుకూడా ఉన్నారు (కుడినుండి 2వ వారు)

తరువాయి అవసరమైతే ఎంతటివెళ్ళినా అడిగి తనవంతు సాయం అందించడం ఆయన రక్తంలోనే ఉండేదా? స్వంత కుటుంబానికి మాత్రం ఇతరులన్నారో సత్యం సత్యాలు తీసుకోవడం అంటే ఆయనకు నచ్చని మెచ్చని విషయం.

వైఎస్ఆర్, సోదర - సోదరి ప్రేమ, ఆయన చిన్నతనం నుంచి వచ్చిన లక్షణాలు. నిజ జీవితంలో పలకరించే ప్రతివ్యక్తిని అన్నదమ్ములు, అక్కాచెల్లెళ్ళలా భరించని ఆప్యాయతను పంచే వ్యక్తి. ఆయన ఈ అర్ధవై సంవత్సరాలలో దగ్గర వ్యక్తిగా ఆయనలో విసుగు - విరోధం, అలసట - చిరునాళ, భేద భావాలు ఎప్పుడూ చూడలేదు. ఇలా ఎప్పుడూ ఒకేలా ఉండే వ్యక్తులు ఇంకెవరైనా ఉంటే వారిలో వెంకటరమణ అగ్రగణ్యుడు.

ఆయన శరీరానికి ఇచ్చే విశ్రాంతి కేవలం అయినా గంటలు మాత్రమే (రెండు ఒంటిగంట నుండి ఉదయం ఆరు) ఇంకా సమాజం కోసం ఏంచేయాలి అనే తపనతో ఎప్పుడూ ఆయన మెదడుకు విశ్రాంతి ప్రకటించలేదు.

ఆయన ఇలాగే మంచి ఆలోచనలతో మంచిపనులకు ప్రానుకొనే శక్తి భగవంతుడు ఇచ్చాడు. జీవిత సత్యాల అయిన మా అవ్వల సాయలక్ష్మి భర్తకు ఇచ్చే సత్యారం ఆదరణ, ఎంకరేజ్మెంట్ ఆయన బలం. ఇక ఆయన ముగ్గురు పిల్లలు కడిగిన ముత్యాలు. తండ్రి నోటినుండి ఊడిపడ్డట్టు ప్రవర్తిస్తారు. వెంకటరమణ చరియపుడై వయస్సుతో నిమిత్తం లేకుండా అందరికీ తనవంతు సాయం, ధైర్యం, స్వార్థి అందించేలా ఆ భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తున్నాను.

నీ ఆశ్రియుడు

కలిగొట్ల విశ్వేశ్వరరావు,

విశ్రాంత రక్షణశాఖ ఉద్యోగి

నమస్కారంకాదు... మనస్కారం...

ఎవరైనా నమస్కారం ఎలా పెడతారు? రెండు చేతులూ జోడించకానీ, ఒక చెయ్యి చిరంజీవిలా పెట్టి సెల్యూట్ కానీ చేస్తారు కదా. కానీ తొడేపల్లిగూడెం మాజీ ఎమ్మెల్యే ఈరి వెంకట మధుసూదనరావు (నెని)గారు సూరంపూడి వెంకటరమణకు వ్రాతం ఒక చెయ్యి ముక్కుముందు నిలుపుగా పెట్టి తలను అడ్డంగా ఊపుతారు. ఇదేం విచిత్రం అంటే దీని వెనుక ఓ కథ ఉంది.

వెంకటరమణ స్కిట్స్ లు (లభ్య తోస్ట్రో నాటికలు) రూపొందించి ప్రదర్శిస్తుంటారు. ఆయన వేసే స్కిట్లలో విసనకర్ర స్కిట్ బాగా ఫేమస్. తొటకుల విసనకర్రలు అప్పు వెచ్చారగా ఆయన నటించారు. విసనకర్రలండీ... విసనకర్రలు... అంటూ

వచ్చే ఆ వెచ్చారి "కట్టతంగా రెండేళ్లు గృహంబీ|| ఇట్లు అమ్మలొడు. తిరిచాస్తే రెండు రోజులకే విసనకర్ర విరిగిపోతే విసుగెత్తిన కట్టమర్ పిలిచి ఆ విషయం చెప్పి కడిగేస్తాడు. తన విసనకర్ర మంచి క్వాలిటీ ఉన్నది, మీకే వెడుకోవడం వచ్చి ఉండదు అంటూ "ఇంతకీ ఎలా వెడారు" అని అడుగుతాడు వెచ్చారి. విసనకర్రతో విసురుకొని చూపిస్తాడు కట్టమర్. అదండీ జరిగిన విషయం అలా కాదు ఇలా వెడాలి అంటూ చేయి (విసనకర్రగా ఇమిటేట్ చేసి) ముందుపెట్టి తల అడ్డంగా ఊపుతాడు. ఈ స్కిట్ ప్రసిద్ధి వేదికలపై దినోపుగా 1980 నుంచి వందసార్లు పైగా వెచ్చారి వేషం వేసి పగలబడి నవ్వించారు రమణ.

ఎమ్మెల్యే కాకముందు నుంచి నెని స్కిట్స్ చూసి చాలా ఇష్టపడేవారు. దీనిని సంగ్రహం, మలేషియాలో తెలుగువారి సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలకు అతిథిగా వెళ్లిన ఈరి ఈ స్కిట్ అభినయించారు. ఆ వేదిక నవ్వులు, కరతాళధ్వనులతో మారోగింది. ఎందరో తెలుగువారు నెనికి స్నేహితులు, అభిమానులు అయ్యారు.

తిరిగి వచ్చిన ఓ సందర్భంలో గూడెంలోని కళావేదికపై మాట్లాడుతూ ఈ విషయం పంచుకున్నారు. రమణకు అప్పటినుంచి చేయి విసనకర్రలా పెట్టి తల అడ్డంగా ఊపుతూ అభివేదం చేయడం ప్రారంభించారు. "లేకపోతే విరిగిపోతుంది. విసిరికర్ర" అంటూ ఆ జోకు గుర్తుచేస్తారు. ఈ నమస్కారం ఆయనకు మాత్రమే కాదు ఆయనలాని కళాకారుడికి అంటారు నెని.

ఆదర్శ పౌరసత్వం

ఆ|| వారసత్వ శైలి - వరసత్వమౌవెల్లు,
కష్టజీవనమ్ము, కరుణదృష్టి,
మంచితనము, నీతి, మాన్యమౌ చరితయు,
శత్రు రహితమైన మైత్రి - రమణ!!

సాహితీవేత్తగా

తే|| కవిత, నాటిక, వ్యాసము, కథలు మొదలు -
ఏకపాత్రలు, గీతాలు, ఏకధాటి
వ్రాసి, వినిపించి, ఆకాశవాణియగుచు,
దూరదర్శనుడై - మన చేరువయ్యె!!

సత్యసాయి సేవాసమితి సన్మానం

సేవా రమణీయం

... వైబోయిన బాబులు

జిల్లా ప్రధాన కార్యదర్శి,
రంగస్థల కళాకారుల సంఘ అధ్యక్షుడు, తాడేపల్లిగూడెం.

కొంతమందికి పదవులు అలంకారం

కొంతమంది పదవికే అలంకారం

కొందరికి పదవులు అవసరం

కొందరు పదవులకు అవసరం

ఆ రెండో కోణానికి చెందినవారే మా “రమణగారు”. 16 వత్సరాలనుండి కళాకారుల సంక్షేమ సంఘానికి వివిధ హోదాల్లో సేవలు అందిస్తున్నారు. కాని రంగస్థల కళాకారుల సంక్షేమ సంఘం 25వ వార్షికోత్సవం నిర్వహించడం, “రజత కమలం” సావనీరు (పుస్తకం) ఆవిష్కరించడం ఓ మైలురాయి. అది నిజానికి ఓ అద్భుతం. ఆ సమయంలో ఎవరు కార్యదర్శిగా ఉండాలనే సమస్య వచ్చినప్పుడు ఓ వ్యక్తిపేరు ముందుకు వచ్చింది, అయినే సూరంపూడి వెంకటరమణ. ఆయన కార్యదర్శిగా ఉండటానికి ముందు అంగీకరించలేదు. ఏమన్నారంటే “నా పరిచయాలను ఉపయోగించి సంఘానికి ఆర్థిక సహాయం అందించవలసి వస్తుంద”ని ఆయన సంశయించారు. అయితే ఇంతకాలంగా అనేక పరిచయాలున్నా, ఏ ఒక్కరీ మా సంఘానికి ఆర్థిక సహాయం చేయమని ఏనాడూ ఆయన కోరలేదు. అది ఆయనలోవున్న గొప్ప సుగుణం.

ఆయన సమర్థత, పట్టుదల, కృషి, ఆలోచన, మా సంస్థకు అందించాలే తప్ప మరే విధమైన విషయాలలో జోక్యం చేయనక్కరలేదనే విషయాన్ని ఆయనకు చెప్పి, ఏమైనా ఆర్థిక విషయంలో కావాలంటే నా పాట్లు నేను పడతాననే హామీ రమణగార్ని ఇచ్చాకే ఎంతో ఆలోచించి రమణగారు కార్యదర్శి, సంస్థ కోశాధికారి పదవులను చేపట్టి సమర్థవంతంగా వాటికి న్యాయం చేకూర్చారు. ఆపైన

జరిగిన కార్యక్రమాలు, కళాకారుల సేవలు ఒక ప్రాధాన్యతను సంతరించు కున్నాయి.

రమణగారు తన కన్న తల్లిని, తన కుమార్తెను ఎంత అపురూపంగా చూసుకున్నారో, ఆ విధంగానే మాతృసంస్థ అయిన రంగస్థల కళాకారుల సంక్షేమ సంఘం విషయంలో ఎప్పుడు ఏ విధంగా సహకరించాలో ఆ విధంగా సహకరించి సంఘంలో తనకున్న సంబంధాన్ని చాటిచెప్పిన “మనీషి”.

26వ వార్షికోత్సవం రోజు అది. వేదిక ఎదురుగావున్న కుర్చీలను రమణ శుభ్రం చేస్తుండగా చూశాను, ఎందుకు రమణగారు మీరు తుడవడమేంటి అని అడగ్గా ఆయన వెంటనే ఇది నా పని, నా సంస్థపని, నా స్వంతపని అని చెప్పిన సమాధానానికి నేను ఎంతగానో ఆనందపడ్డాను. ఆయన చేసే వృత్తి ఏమిటి, ఆయనకు సంఘంలో వున్న పలుకుబడి ఏంటి, అటువంటి వ్యక్తి ఈ కుర్చీలు తుడవడమేమిటి అని కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా ఆయన వంక చూడటం నా పని అయింది.

కాలచక్రంలో 25 సం॥లు సాధారణ విషయం కావచ్చు, ఓ సంఘం విజయవంతంగా 25 సం॥లు పయనం చేయడం అపురూపమైన, అమోఘమైన విషయం. అదే విధంగా కళాకారుల సంక్షేమ సంఘం వెండి పండుగ చేస్తున్న సమయంలో నాకు చేదోడు వాదోడుగా సహకరిస్తూ, సలహాలిస్తూ, మా భుజంతట్టి మా సంఘాన్ని ముందుకు నడిపించడంలో “సవ్యసాచి” అనిపించుకున్నారు రమణ.

రమణగారితో కళాకరంగంలో అనేక కళారూప ప్రదర్శనలు చేయడం, అలాగే టి.వి. సీరియల్స్ లో “వేంగీ వైభవం” “నట్టవాడ వెంగమాంబ”లో కలిసి నటించడం, అంతేగాక ఆయన స్వీయరచన స్క్రిప్ట్ (లఘునాటిక)లో చేసి ప్రజల ప్రశంసలు అందుకోవడం ఒక అపురూపమైన సమయం. సంఘంలో ప్రతిభా పురస్కారాలు (సన్మాన పత్రాలు) వ్రాయడం ఎంతో సమర్థవంతంగా నిర్వహించారు.

ఈ సంఘం ఇంత అభివృద్ధి చెందటానికి ఈయన కృషి ముఖ్యం. ఒక వ్యక్తి ఒక్క రంగంలోనే అతని అదృష్టంకొద్ది రాణించడం జరుగుతుంది. అయితే రమణగారు విద్యారంగంలో, రచనా రంగంలో, కళారంగంలో, సేవారంగంలో రాణిస్తున్నారంటే అది ఆయన పూర్వజన్మ సుకృతం. అటువంటి సుకృతం ఉంటేగాని రాణించరు.

సినీ వినీలాకాశంలో తేజరిల్లుతున్న ప్రముఖ సినీనటులు బ్రహ్మానందం గారితో ఏ విధంగా మాట్లాడతారో ఆ విధంగానే మా కళాకారుల సంక్షేమ సంఘంలో ఉన్న సభ్యుడు పొన్నాడ వీరబ్రహ్మాంగారితో మాట్లాడతారుగాని బ్రహ్మానందం గొప్పవాడని, పొన్నాడ వీరబ్రహ్మాంగారు సామాన్యుడని ఎంచిచూడక సమభావంతో సంభాషించే సమతామూర్తి రమణ.

రమణగారి వ్యక్తిత్వం, ప్రవర్తనలో నిబద్ధత, విషయాలలో ఆయనను చూసి కొన్ని నేను అలవర్చుకున్నాను.

వ్యాసకర్త రంగస్థల కళాకారుల సంక్షేమసంఘం, మ॥గో॥జిల్లా ప్రధాన కార్యదర్శిగా గూడెం మండలశాఖ అధ్యక్షునిగా కళాకారుల సంక్షేమానికి కృషి చేస్తున్నారు. రంగస్థలంపై గాయకునిగా, నటునిగా ప్రసిద్ధిచెందిన వ్యక్తి. టి.వి. ధారావాహికల్లో నటించారు.

అదే గొప్ప అవార్డు

1983 నాటికి అత్తిలి మండలంలోని బల్లిపాడు శివారు పెదపాడు కుగ్రామం అనే పేరుకు నిదర్శనం. ఆనాటికి ఆ గ్రామంలో సంపన్నులు లేరు. అందరూ రెక్కల కప్పున్న నమ్మకున్న పేదలే. బితే విద్య విలువ తెలిసిన మనుషులు కాలంతో చదువంటే ప్రాణం పెట్టేవారు.

అప్పడే రమణ ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో ప్రవేశించి ఆ గ్రామంలోని ప్రభుత్వ పాఠశాలలో టీచరుగా చేరారు. అంతవరకూ ఏకాపాధ్యాయ పాఠశాల. పామర్తి సుబ్బారెయ్యుడుగారు ప్రధానోపాధ్యాయులు. ఆయన రిటైర్మెంటుకు చేరువయ్యి దూరైన తనుకు నుంచి పైకిలేపై రికెల్చి రికెంట్ సెలవులు అవసరమయ్యేవి. అప్పటినికా ఒకడే ఉపాధ్యాయుడు కాలంతో సెలవులు పెట్టే పీలుకూడా లేక చాలా సెలవులు మిగిలాయి. రమణ చేరడంతో ఆయన రిటైర్ ఫీల్ అయ్యారు. ఆ సెలవులన్నీ ఉపయోగించుకుని స్కూలు భరం ఆయనకు అప్పగించారు.

నెలఖరు రోజున స్కూలుకు వచ్చేవారు. నెల మొదటి, రెండు తేదీల్లో బాలులు, మంత్రి రిటర్నులు (ఎం.ఆర్.) తయారు చేసుకుని మళ్ళీ మూడో తేదీ నుంచి సెలవుల్లోకి వెళ్ళిపోయేవారు. దీంతో దీనివల్ల నెలంతా ఏకాపాధ్యాయ పాఠశాల అయిపోయేది.

అయిదు తరగతులకు రమణే బోధించేవారు. ఆ ఊరుకి అన్ని వైపులా ప్రంతరొడ్లే ఉండేవి. మట్టిరోడ్లు కాలంతో వినవస్తే మోకాలు లోతు కయ్య అత్తిలికి మూడు కిలోమీటర్ల దూరంగా గుమ్మంపాడు లోకులున్నాయి. ఆ లోకుల మీదుగా గ్రామానికి రికెల్చివచ్చేది. పొడిగా ఉన్నప్పుడు పైకిలేమీద ఆయన ఎక్కితే... విన పడగానే పైకిలే ఆయన నెత్తిపైకి ఎక్కింది. స్కూల్లో ఉంగా వర్షం వస్తే పైకిలే తలపైన పెట్టుకుని మోకాలు లోతు బురద నీళ్లలో నడిచి వెళ్ళేవారు. ఏకాపాధ్యాయుడు కాలంతో ఏ రోజు సెలవు పెట్టే పీలు లేదు. సెలవు పెడితే పిల్లల చదువు దెబ్బతింటుంది. దీంతో వర్షకాలంలో రికెల్చికి మూడు రోజులు పైకిలేతో సర్క్య ఫీట్లు మెడ కెలిపోయేలా మోసి ఇబ్బంది పడడం తప్పేదికాదు.

కొన్నిళ్ళకి ఆయన కష్టం చూడలేక గ్రామంలోని యువకులు వంతులకెరిగా విన పడినప్పుడు పైకిలే మోసి లోకుల దగ్గర దింపేవారు. కొన్నిసార్లు విన పడినప్పుడు లోకుల దగ్గరకు చేరి ఆయన కౌసం వేచివుండి తీసుకొచ్చిన సందర్భాలు ఉన్నాయి.

ఈ అభిమానం కొన్నిళ్లు బాగానే ఉన్నా తన కౌసం మరొకరు ఇబ్బంది పడడం బాగాలేదని అనుకున్నారు. వర్షం వచ్చే సూచనలు కనిపిస్తే లోకుల దగ్గర ఉండే కిళ్ళికొట్టులో పైకిలే పెట్టి స్కూలుకు వెళ్ళడం మొదలు పెట్టారు.

ఇది జరిగిన బివేళ్ళకు 2 స్కూల్లు ట్రాన్స్ఫర్ అయ్యి దేసుళ్ళ కుమదవల్లి అనే ప్రాంత పాఠశాలలో ఏకచేస్తుండగా మళ్ళీ ఆ యువకులు అందరూ వచ్చారు. కొళ్ళీ ఊరి పాఠశాలలో ఆయన చేరి ప్రార్థన వైభవం తీసుకు రికెల్చి కౌరక. కౌర ఆయన ఏకచేస్తున్న ది.కుమదవల్లి వదిలి వెళ్ళదలుచుకొక కాలంతో కొట్లు బతిమాలి, బతిమాలి వెళ్ళిపోయారు.

అవధాన పుచ్చకునిగ

తే॥ సాహితీ సమరాంగణ సభల లోన -
నిగ్గుదేలిన అవధాన దిగ్గజముల -
కలచు అప్రస్తుతాంకుశములను గ్రుచ్చి,
వాసికెక్కిన పుచ్చక వరుడు - రమణ!!

పుస్తకావిష్కరణ సభలో ప్రసంగిస్తున్న రమణ.
ప్రముఖ గురుసహస్రావధాని డా॥ కడిమెళ్ళ వరప్రసాద్
తదితరులతో...

అవధాన విందులో అప్రస్తుత పక్షన

... చక్రావధానుల రెడ్డప్ప భవేజీ

నాకూ, సూరంపూడి వెంకటరమణకి సంబంధం ఈనాటిది కాదు. దాదాపు ముప్పై ఏళ్ళ క్రితం, అప్పటికింకా నేటి ప్రముఖ అవధాని కోట లక్ష్మీనరసింహంగారు అవధాని కాలేదు. కోట వారి ద్వారా నాకూ, ప్రఖ్యాత అవధాని ఇప్పుడు గురుసహస్రావధానిగా ప్రాచుర్యం పొందిన కడిమెళ్ళ వరప్రసాద్ గారికి పరిచయమైన సన్నిత్రుడు రమణగారు. సాంప్రదాయమైన విద్య, ఆధునికమైన భావాలు - రెండూ కలగలిసిన వ్యక్తి ఆయన. తెలుగులో అవధానం దివ్యంగా వెలుగుతున్న రోజులవి. ఊరూరా అవధానాలు, వాటిలో మా పుచ్చకత్తాలు - ఏ ఆదివారమూ ఇంట్లో ఉండేవాళ్ళం కాదు.

మొదట మా పరిచయమైన రోజుల్లో రమణ అవధాన క్రిడపట్ల మంచి ఆసక్తితో ఉండేవారు. ఎక్కడ అవధానమున్నా సూరంపూడి ఉండాల్సిందే. ఎన్నెన్నో కబుర్లు పంచుకున్నాం. వాటిలో అవధానాలమీద రమణకున్న పట్టు మమ్మల్ని చాలా ఆశ్చర్యపరిచింది. అప్పటికింకా నేటిలా రమణ గడుగ్గాయి కాలేదు. చాలా సిగ్గరిగా ఉండేవారు. మేమంతా పట్టుబట్టి పుచ్చకత్తానికి కూర్చోబెట్టాము. పత్రికా రంగంలో పేరొందిన పెమ్మరాజు బాపిరాజుగారి షష్టిపూర్తి సందర్భంగా అత్తిలిలో జరిగిన అవధానంలో సూరంపూడి వెంకటరమణ తొలిసారి అప్రస్తుత ప్రసంగం చేశారు. నేనుండగా తాను చేయనని రమణ పట్టు. నాతోపాటు ఆయననీ కూర్చోబెట్టి చేయాలని నా పట్టుదల. మొత్తానికి అవధానంలో పుచ్చకుడయ్యాడు. మొదటి పర్యాయమే అద్భుతంగా చేశాడు.

అప్రస్తుత ప్రసంగం అనేది అవధాన విద్యలో జనాకర్షణ కలిగిన అంశం. అవధాని మిగిలిన ఏడుగురు పుచ్చకుల్ని ఎదుర్కొంటూ తీవ్రమైన పాండిత్య, సాహిత్య సమాలోచనల్లో ఉండగా, సాహితీ సమరంలాంటి సీరియస్ అంశంలో ఉండగా “అవధానిగారూ...” అంటూ అత్యంత చిలిపి ప్రశ్ననో, మెలిక ప్రశ్ననో వేసి ప్రేక్షకులకు వినోదం పంచేవారు - అప్రస్తుత ప్రసంగీకులు. ఆ అంశంలో

వేసిన ప్రశ్నకు తడుముకోకుండా చురకల్లాంటి సమాధానం అవధానులు చెప్పగా, ఆహుతులు హాయి నవ్వుకుంటారు. ఎంతో సమయస్ఫూర్తి, హాస్యచతురత ఉన్నవారే ఈ అంశం నిర్వహించగలరు. ఈ అంశం సమర్థంగా పుచ్చుకులు నిర్వహించలేకపోతే మొత్తానికి అవధానం చప్పబడిపోయిందని చప్పరించే ప్రమాదముంది.

స్వతహాగా చమత్కారం, ఏ కొత్త ప్రక్రియని చూసినా ఆకళించుకోగల సాధికారం మా రమణ సొత్తు. పాత్రికేయునిగా పనిచేసినవాడు కావడంతో - సమకాలీన సమస్యలు అవధానంలో అవలీలగా ఉదహరించేవారు. ఒక్కో ప్రశ్న, దానికి అవధాని సమాధానం పది కార్డుల పెట్టుగా ఉండేది. ముఖ్యంగా రాజకీయాలకు సంబంధించిన విసుర్లు జోరుగా ఉండేవి. ఒకసారి అత్తిలిలో నేటి ప్రముఖ శతావధాని కోట లక్ష్మీనరసింహంగారి అవధానంలో రమణ

చైతన్య కల్పరత్ అసోసియేషన్ సభలో
శ్రీ కె. సైమన్ పాల్ చేతుల మీదుగా సత్కారం.
చిత్రంలో సంస్థ కార్యదర్శి శ్రీ పి.టి.వెంకటేశ్వర్లు

అప్రస్తుతం చేశాడు. అప్పటి, ఇప్పటి ముఖ్యమంత్రి అయిన చంద్రబాబు పెట్టిన పథకం “ప్రజల వద్దకు పాలన”పై సంబంధించిన రమణ ప్రశ్న ఇష్టానికి గిలిగింతలు పెడుతుంది. ముఖ్యంగా అవధానిని ఇరకాటంలో పడేసే ప్రశ్న అది. దీనికి తోడు ప్రేక్షకుల్లో ముందు వరుసలో నాటి చంద్రబాబు ప్రభుత్వంలోని మంత్రి కోటగిరి విద్యార్థరరావు కూడా ఉన్నారు. ధైర్యంగా రమణ అడిగిన ప్రశ్నకి అవధాని ఆలోచించే సమాధానం చెప్పాల్సి వచ్చింది. ఆ కాలం గడిచిపోయింది. అయినా నాటి చక్కిలిగిలిని మరువలేము కదా. అప్పటినుంచీ సూరంపూడి వెంకటరమణ “స్టార్ అప్రస్తుతం” అయిపోయారు. కానీ రాజకీయాల జోకులు తగ్గించారు. అంటే - అవధానిని ఇబ్బంది పెట్టడం ఇష్టంలేక, అవధాన ప్రక్రియకు చెడ్డపేరు తేలేక తగ్గించాడు కానీ ప్రశ్నలు సంధించలేక కాదు.

ముఖ్యంగా అప్రస్తుతం చేసేవారికి సర్క్యూలో జోకర్లా అన్నింటా అవగాహన ఉండాలి. అది మా రమణలో పుష్కలం. రోజూ పేపర్లో కార్డులు వదలకుండా చదువుతాడేమో చెయ్యి పదునుగా వెళ్తుంటుంది. అవధాని ఎటు తిప్పినా అడ్డుకోగలిగిన సవ్యసాచి మా సూరంపూడి. సూరంపూడి...! నీకు అప్పుడే అరవై ఏళ్ళు వచ్చాయా! నాకుమాత్రం కంచుమర్రు నుంచి అత్తిలి, అత్తిలినుంచి కుముదవల్లి, కాశిపాడు, పిప్పర... ఎన్నో ఊళ్ళు పైకిళ్ళు తొక్కుకుంటూనే వెళ్ళి అవధానాల్లో పాల్గొని తిరిగివచ్చిన రోజేలే గుర్తొస్తున్నాయి. అవధానాల పేరు చెప్పుకుని మనం పంచుకున్న అభిరుచులు - అత్తిలి పచ్చిపులుసువారి హోటల్లో పెసరట్టు రుచి చూపించావుగా - ఇప్పుడది నే రుచి మరిగిపోయాను. ఆ పెసరట్టు రుచి ఎన్నాళ్ళు గుర్తుంటుంటో గానీ, నీకూ నాకూ ఉన్న అనుభూతుల రుచులు ఎన్ని జన్మలకైనా గుర్తుంటాయి సుమా. నువ్వు, నేనూ మళ్ళీ అవధాన స్వర్ణయుగంలో అడుగుపెడదాం. కొత్త తరం అవధానులు ఐతే పుట్టుకు వస్తున్నారు కానీ, అప్రస్తుత ప్రశ్నలు మాత్రం ఇంకా మనవే - ఇదొకటేచాలు మన కృషికి గుర్తింపు.

వ్యాసకర్త బహుభాషావేత్త, వందలాది అవధానాలలో అప్రస్తుత ప్రసంగం నిర్వహించి ప్రముఖ పుచ్చుకునిగా పేరొందిన వ్యక్తి. వ్యాఖ్యాతగా కూడా లబ్ధ ప్రతిష్ఠలు.

తే॥ చిత్ర, సంగీత, సాహిత్య, శిల్ప, నాట్య
వేత్తలెందరొ అక్షతల్ - చిత్తమలర
చల్లి, దీవెనలీయగా, వెల్లువెత్తు
పూర్ణ శుభములు ఈ “షష్టిపూర్తి” వేళ!!

తే॥ తల్లిపాలనె గ్రోలిన - ధర్మగుణము,
వెన్నతో పెట్టినట్టిది - వినయ విద్య,
భక్తి సమ్మిశ్రమైన సేవాను రక్తి,
తరలివచ్చెను “రమణ”యై తగినవేళ॥

ఆ॥ వెన్నముద్దవంటి, వెన్నెల గుడివంటి,
మేలి తెలుగువంటి, మీదు ఇంట -
శ్రీనివాసుడిచ్చు - సిరిపంపదల మాల
“షష్టిపూర్తి” వేళ సంతసమున!!

చం॥ తెలియదు నిన్నునన్ను విడదీయని తీయని బంధమేదో-ఈ
చెలిమిని గూర్చెనోరమణ! చిత్తములూనవి ప్రేమ పొత్తముల్;
కలము లిఖించలేని రసకావ్యము గావలె జీవితమ్ము! కో
వెలవలె శాంతిధామమయి - వెల్గునుగాక భవన్నివాసమున్!!

తే॥ శ్రీల వెలయుత - మీ గృహసీమ సతము!
ప్రేమ సుమగంధ పూరిత ప్రీతమగుత!
స్నేహ, వాత్సల్య, సౌమనస్సేవ్య మగుత!
“సాయి” మృదుకరాశీస్సుధా శాయి యగుత!!

చం॥ వ్యయమగుగాక - మీకుగల వ్యర్థ ప్రభావిత కష్టనష్టముల్!
నయమగుగాక - సౌఖ్య అభినందన చందన స్పందనమ్ములున్!
ప్రియమగుగాక - నవ్యసుమపేశల రాగవసంతముల్! మహా
దయమగుగాక - జీవన సుధాకలశమ్ముగ భావికాలముల్!!!

